RTA/03/2538-ศ.ดร. เจตนา นาควัชระ
30 กันยายน 2541

รายงานการวิจัยเรื่อง

กวีนิพนธ์ในฐานะพลังทางปัญญาของสังคมร่วมสมัย : ประสบการณ์จากวรรณคดีไทย อังกฤษ อเมริกัน ฝรั่งเศส และเยอรมัน

(เล่มที่ 7)

บทวิเคราะห์เปรียบเทียบกิจกรรมส่งเสริมกวีนิพนธ์

ผู้วิจัย : กรกช อัตตวิริยะนุภาพ

ได้รับทุนอุดหนุนจาก สกว. ประเภทเมธีวิจัยอาวุโส

กิจกรรมส่งเสริมกวีนิพนธ์ในประเทศไทย อังกฤษ อเมริกา ฝรั่งเศส และเยอรมนี

Typology of Promotional Activities Related to Poetry in Thailand, Britain, U.S.A., France and Germany

บทนำ

การวิจัยเกี่ยวกับกิจกรรมส่งเสริมกวีนิพนธ์ เป็นส่วนหนึ่งในโครงการวิจัยเรื่อง "กวีนิพนธ์ในฐานะพลังทางปัญญาของสังคมร่วมสมัย: ประสบการณ์จากวรรณคดีไทย อังกฤษ อเมริกัน ฝรั่งเศส และเยอรมัน" สืบเนื่องมาจากการค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลสำหรับโครงการวิจัยนี้ คณะผู้วิจัยตระหนักดีว่า พลังทางปัญญาที่อยู่ในตัวกวีนิพนธ์ จะส่งผลกระทบต่อสังคมได้หรือไม่นั้น ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขประการหนึ่งด้วยว่า กวีนิพนธ์สามารถหรือมีโอกาสที่จะสื่อความและพลังที่อยู่ในตัวบทกวีนิพนธ์นั้นไปถึงผู้รับได้หรือไม่ และพบว่าแม้กวีนิพนธ์จะยังมีผู้รับอยู่ในวงจำกัด แต่ในประเทศต่าง ๆ ก็ยังมีความพยายามที่จะส่งเสริมกวีนิพนธ์โดยผ่านกิจกรรมหลาย ๆ รูปแบบ ในการวิจัยส่วนที่เกี่ยวกับกิจกรรมส่งเสริมกวีนิพนธ์นี้ ผู้วิจัยจึงนำข้อมูลที่พบมาแจกแจงเป็นกิจกรรมประเภทต่าง ๆ ซึ่งในการศึกษาทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์เรียกว่าเป็นการจัดระบบ(typology) จากนั้นจึงวิเคราะห์ลักษณะกิจกรรมแต่ละประเภท และยกตัวอย่างกิจกรรมส่งเสริมกวีนิพนธ์ต่าง ๆ ในเชิงเปรียบเทียบระหว่างประเทศไทย อังกฤษ อเมริกา ฝรั่งเศส และเยอรมนี รวมทั้งวิเคราะห์บทบาทของกิจกรรมส่งเสริมกวีนิพนธ์โดยรวมในตอนท้าย เพื่อให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์สำหรับการส่งเสริมกวีนิพนธ์ในประเทศไทยต่อไป

วิธีการดำเนินการวิจัย ส่วนใหญ่เป็นการวิจัยเอกสาร นอกจากนี้บางส่วนเป็นการสัมภาษณ์ผู้ที่มีประสบการณ์ในการจัดหรือเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมกวีนิพนธ์ แหล่งข้อมูลในการวิจัยได้มาจากเอกสารลักษณะต่าง ๆ อาทิ คู่มือ แผ่นปลิว หนังสือ นิตยสาร บทความและปฏิทินข่าว หนังสือพิมพ์ วารสาร รายงานการวิจัยเกี่ยวกับการส่งเสริมกวีนิพนธ์ในประเทศต่าง ๆ ข้อมูลที่ได้จากการเดินทางไปสัมภาษณ์และเก็บข้อมูลของคณะผู้วิจัยกวีนิพนธ์ไทย อังกฤษ อเมริกัน ฝรั่งเศส และเยอรมัน และข้อมูลจากเว็บไซต์(web site) ของสถาบันต่าง ๆ ที่มีบทบาทและรับผิดชอบในด้านการส่งเสริมกวีนิพนธ์

ในการวิจัยส่วนนี้ การเลือกเฟ้นข้อมูลมาเสนอ มิได้ยึดหลักของการประเมินคุณค่า เพราะผู้วิจัยไม่อยู่ในฐานะที่จะประเมินว่ากิจกรรมใดมีคุณภาพหรือด้อยคุณภาพ การวิจัยกิจกรรมส่งเสริมกวีนิพนธ์ในส่วนนี้เป็นเพียงการสำรวจที่เน้นการรวบรวมข้อมูลว่ามีกิจกรรมประเภทใดบ้างที่เป็นกิจกรรมส่งเสริมกวีนิพนธ์เท่าที่จะสืบค้นได้ ชื่อกิจกรรมต่าง ๆ ที่กล่าวถึงในการวิจัยจึงเป็นเพียงส่วนหนึ่งที่ยกมาเป็นตัวอย่าง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เห็นภาพของกิจกรรมแต่ละประเภทเท่านั้น การนำเสนอบทวิเคราะห์เปรียบเทียบกิจกรรมส่งเสริมกวีนิพนธ์นี้จึงเริ่มต้นด้วยการกล่าวถึงกิจกรรมประเภทต่าง ๆ ทั้งหมดที่พบในประเทศไทย อังกฤษ อเมริกา ฝรั่งเศส และเยอรมนี ทำเป็นตารางเปรียบเทียบ จากนั้นกล่าวถึงกิจกรรมแต่ละประเภท และยกตัวอย่างกิจกรรมนั้น ๆ ในประเทศต่าง ๆ บทบาทของกิจกรรมส่งเสริมกวีนิพนธ์ และบทสรุป

ประเภทกิจกรรมส่งเสริมกวีนิพนธ์

ในการวิจัยประเภทกิจกรรมส่งเสริมกวีนิพนธ์ครั้งนี้ สามารถแจกแจงประเภทกิจกรรมที่พบทั้งหมดได้เป็น 22 ประเภท คือ

1. รางวัลและเกียรติคุณ
2. มหกรรมกวีนิพนธ์/วันกวีนิพนธ์
3. ทุนอุดหนุนกวี/นักเขียน
4. การเชิญกวีมาประจำสถานที่ใดสถานที่หนึ่ง
5. การอ่านกวีนิพนธ์
6. งานพบกวี
7. "การแสดง"กวีนิพนธ์
8. นิทรรศการ
9. กิจกรรมในร้านอาหาร/ร้านกาแฟ
10. ทัวร์กวีนิพนธ์/วรรณกรรม
11. แผ่นพับ/แค็ตตาล็อก
12. กวีนิพนธ์ในรถขนส่งมวลชน
13. รายการวิทยุ/โทรทัศน์
14. กวีนิพนธ์ในสื่อโสตทัศน์ต่าง ๆ
15. เว็บไซต์(web site) เกี่ยวกับกวีนิพนธ์
16. การประชุม/สัมมนา/เสวนา/ปาฐกถา
17. ชั้นเรียน/การอบรมเกี่ยวกับกวีนิพนธ์
18. ห้องสมุดกวีนิพนธ์
19. วารสาร/นิตยสารกวีนิพนธ์
20. ปฏิทินกิจกรรมกวีนิพนธ์/วรรณกรรม
21. หนังสือคู่มือ/นามานุกรม
22. องค์กรส่งเสริมกวีนิพนธ์

กิจกรรมส่งเสริมกวีนิพนธ์แต่ละประเภทมีลักษณะการดำเนินงาน และวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมแตกต่างกัน ในแต่ละประเทศก็จะมีการจัดกิจกรรมเหล่านี้แตกต่างกันไปด้วย จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า ในแต่ละประเทศ คือ ไทย อังกฤษ อเมริกา ฝรั่งเศส และเยอรมนี นั้น มีการจัดกิจกรรมทั้ง 22 ประเภท แต่อาจมีลักษณะที่น่าสนใจในรายละเอียดแตกต่างกันไป และบางประเทศอาจขาดกิจกรรมบางอย่างไปบ้าง ดังปรากฏในตารางสรุปประเภทกิจกรรมส่งเสริมกวีนิพนธ์ในประเทศไทย อังกฤษ อเมริกา ฝรั่งเศส และเยอรมนี ในหน้า 3

ตารางสรุปประเภทกิจกรรมส่งเสริมกวีนิพนธ์
ในประเทศไทย อังกฤษ อเมริกา ฝรั่งเศส และเยอรมนี

ประเภทกิจกรรม	ไทย	อังกฤษ	อเมริกา	ฝรั่งเศส	เยอรมนี
รางวัลและเกียรติคุณ	X	X	X	X	X
มหกรรมกวีนิพนธ์/วันกวีนิพนธ์	X	X	X	X	X
ทุนอุดหนุนกวี/นักเขียน		X	X	X	X
การเชิญกวีมาประจำสถานที่		X	X	X	X
การอ่านกวีนิพนธ์	X	X	X	X	X
งานพบกวี	X	X	X	X	X
การแสดง	X	X	X	X	X
นิทรรศการ	X	X	X	X	X
กิจกรรมในร้านอาหาร/ร้านกาแฟ	X	X	X	X	X
ทัวร์กวีนิพนธ์/วรรณกรรม	X	X			X
แผ่นพับ/แค็ตตาล็อก	X	X	X	X	X
กวีนิพนธ์ในรถขนส่งมวลชน		X	X	X	X
รายการวิทยุ/โทรทัศน์	X	X	X	X	X
กวีนิพนธ์ในสื่อโสตทัศน์ต่าง ๆ	X	X	X	X	X
เว็บไซต์เกี่ยวกับกวีนิพนธ์		X	X	X	X
การประชุม/สัมมนา/ เสวนา/ปาฐกถา	X	X	X	X	X
ชั้นเรียน/การอบรมกวีนิพนธ์	X	X	X	X	X
ห้องสมุดกวีนิพนธ์		X	X	X	X
วารสาร/นิตยสารกวีนิพนธ์	X	X	X	X	X
ปฏิทินกิจกรรมกวีนิพนธ์		X	X	X	X
หนังสือคู่มือ/นามานุกรม	X	X	X	X	X
องค์กรส่งเสริมกวีนิพนธ์	X	X	X	X	X

รางวัลและเกียรติคุณ

การให้รางวัลและเกียรติคุณแก่กวีผู้สร้างสรรค์งานกวีนิพนธ์นั้น เป็นการส่งเสริมกวีนิพนธ์ที่ตัวผู้สร้างผลงานได้ชัดเจนที่สุด เพราะเป็นการประเมินคุณภาพงานของกวีหรือนักเขียนโดยมอบเป็นรางวัลกวีนิพนธ์หรือรางวัลวรรณกรรม รางวัลวรรณกรรมมีหลายระดับ และเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยสร้างกวีและนักเขียนหลายคนให้กลายเป็นผู้มีชื่อเสียงขึ้นมา ตัวอย่างรางวัลวรรณกรรมระดับโลกก็คือ รางวัลโนเบล สาขาวรรณกรรม ซึ่งถือเป็นเกียรติคุณสูงสุดสำหรับนักเขียนทั้งหลาย การให้รางวัลและเกียรติคุณแก่ผู้สร้างสรรค์งานกวีนิพนธ์และวรรณกรรมนั้น ให้ประโยชน์ต่อกวีและนักเขียนหลายประการด้วยกัน นอกเหนือไปจากการได้รับเงินรางวัล ยังรวมไปถึงชื่อเสียง และความสำเร็จในอาชีพกวีและนักเขียนต่อไปด้วย รางวัลและเกียรติคุณสำหรับผู้สร้างงานกวีนิพนธ์หรือวรรณกรรมนั้นมีหลายลักษณะ ตั้งแต่รางวัลเล็กๆ ของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ขององค์กรระดับท้องถิ่น ระดับชาติ ไปจนถึงระดับนานาชาติ ซึ่งเป็นเสมือนบันไดสู่ความสำเร็จของกวี เมื่อใดก็ตามที่กวีได้รับรางวัล ก็จะส่งผลให้งานของเขาได้รับการยอมรับจากผู้อ่านในสังคมมากขึ้น รางวัลเหล่านี้อาจเป็นรางวัลที่ได้รับจากการคัดเลือกผลงานที่ปรากฏตีพิมพ์ในระยะเวลาหนึ่ง หรือเป็นรางวัลสำหรับการประกวดแข่งขันต่างๆ ซึ่งแต่ละรางวัลก็จะกำหนดคุณสมบัติของกวีหรือกวีนิพนธ์ที่มีสิทธิ์จะได้รับรางวัลแตกต่างกันไป ส่วนการประกาศเกียรติคุณนั้น มักจะเป็นการยกย่องให้เป็นกวีแห่งชาติ และมักจะพิจารณาถึงผลงานโดยรวม ไม่ใช่จากการตัดสินคุณภาพของงานชิ้นใดชิ้นหนึ่ง

รางวัลกวีนิพนธ์ในประเทศไทยมีเพียงไม่กี่รางวัลเท่านั้นที่เป็นที่รู้จัก โดยมีทั้งรางวัลสำหรับกวีนิพนธ์โดยเฉพาะและรางวัลที่ให้สำหรับงานวรรณกรรมประเภทต่างๆ รวมไปถึงกวีนิพนธ์ด้วย รางวัลที่มีความสำคัญและเป็นที่รู้จักมากที่สุดก็คือ รางวัลวรรณกรรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน หรือรางวัลซีไรต์ นอกจากนี้ยังมีรางวัลวรรณกรรมดีเด่นของคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ รางวัลหนังสือดีเด่นของสมาคมภาษาและหนังสือ รางวัลอื่นๆ ที่มีการให้เป็นประจำ ได้แก่ รางวัลบทกวี ปราศ ราหุล รางวัลวรรณกรรมบัวหลวง รางวัลอิศรา อนันตกุล รางวัลศรีบูรพา การประกวดบทกวีซึ่งจัดโดยชมรมวรรณศิลป์ในสถาบันอุดมศึกษาหรือโดยบริษัทเอกชนต่างๆ นอกจากนี้ยังมีรางวัลหรือการประกวดงานกวีนิพนธ์เนื่องในโอกาสพิเศษต่างๆ เช่น การประกวดแต่งคำประพันธ์เนื่องในปีกาญจนาภิเษก เป็นต้น สำหรับเกียรติคุณที่มอบให้แก่ผู้มีผลงานวรรณศิลป์โดดเด่น เป็นที่ยอมรับ และถือเป็นบุคคลสำคัญในวงการวรรณกรรมก็คือ การประกาศเกียรติคุณให้เป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาวรรณศิลป์ ซึ่งทางสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติมีการประกาศรายชื่อบุคคลที่ได้รับยกย่องให้เป็นศิลปินแห่งชาติในสาขาต่างๆ เป็นประจำทุกปี ผู้ที่เป็นศิลปินแห่งชาติจะได้รับเงินเดือน และค่ารักษาพยาบาลตลอดชีพด้วย

สำหรับในประเทศอังกฤษ มีรางวัลกวีนิพนธ์อยู่เป็นจำนวนมาก ตั้งแต่ระดับชาติลงไปถึงการประกวดย่อยๆ ซึ่งข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับรางวัลกวีนิพนธ์และการประกวดหรือการแข่งขันกวีนิพนธ์ต่างๆ เหล่านี้จะมีการรวบรวมและเผยแพร่อย่างดีด้วย ตัวอย่างรางวัลที่พบได้แก่ การแข่งขัน National Poetry Competition ซึ่งจัดโดย The Poetry Society ที่ให้รางวัลผู้ชนะโดยการให้เป็นสมาชิกของสมาคมเป็นเวลา 1 ปี ได้ตีพิมพ์ผลงานในวารสารของสมาคม และเงินรางวัล รางวัล

Forward Poetry ซึ่งเป็นรางวัลที่ให้แก่ผลงานรวมกวีนิพนธ์ และรางวัล T.S. Eliot Prize ซึ่งเป็นรางวัลที่มอบให้แก่หนังสือรวมกวีนิพนธ์ที่ดีที่สุดในแต่ละปี นอกจากรางวัลต่าง ๆ ที่มีชื่อเสียงเหล่านี้แล้ว ก็ยังมีรางวัลกวีนิพนธ์และรางวัลวรรณกรรมอื่น ๆ อีกมากมาย ซึ่งอาจจัดโดยสถาบันอุดมศึกษาหรือองค์กรส่งเสริมกวีนิพนธ์ต่าง ๆ ส่วนการประกาศเกียรติคุณนั้น ในประเทศอังกฤษมีการประกาศเกียรติคุณให้เป็นรัตนกวี(Poet Laureate)

ในสหรัฐอเมริกา มีรางวัลกวีนิพนธ์อยู่เป็นจำนวนมากเช่นเดียวกัน ทั้งที่เป็นรางวัลกวีนิพนธ์โดยเฉพาะและรางวัลวรรณกรรม เช่น รางวัล Honickman First Book Prize, Kinapley Tufts Poetry Award, James Dickey Prize for Poetry, May Swensen Poetry Award เป็นต้น รางวัลส่วนใหญ่เป็นการให้เงินรางวัลสำหรับผู้ชนะการประกวด หรือการแข่งขันต่าง ๆ ซึ่งเงินรางวัลและเงื่อนไขสำหรับการรับรางวัลก็จะแตกต่างกันออกไป โดยปกติผู้ให้รางวัลมักเป็นองค์กรต่าง ๆ ที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมกวีนิพนธ์และวรรณกรรมด้วย เช่น วารสารกวีนิพนธ์ สถาบันการศึกษา และองค์กรส่งเสริมกวีนิพนธ์ เป็นต้น ลักษณะรางวัลและความเคลื่อนไหวในการส่งเสริมกวีนิพนธ์ที่ตัวผู้สร้างสรรค์ผลงาน โดยผ่านการให้รางวัลและเกียรติคุณนั้น ใกล้เคียงกับในประเทศอังกฤษ รวมไปถึงการประกาศเกียรติคุณให้เป็นรัตนกวี(Poet Laureate) และในอเมริกานั้น ผู้ที่เป็นรัตนกวีจะต้องมาทำงานประจำที่ Library of Congress เป็นเวลา 1 ปี เพื่อช่วยจัดกิจกรรมส่งเสริมกวีนิพนธ์ต่าง ๆ ที่นั่นด้วย

ในประเทศฝรั่งเศสมีรูปแบบและลักษณะการให้รางวัลกวีนิพนธ์ต่าง ๆ คล้ายกับในอังกฤษและอเมริกา โดยเมืองใหญ่ ๆ หลายแห่งมีการแจกรางวัลกวีนิพนธ์ทุกปี ซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับรางวัลกวีนิพนธ์นั้นจะมีปรากฏในวารสารกวีนิพนธ์ คู่มือสำหรับกวี นอกจากนี้ยังสามารถสอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับรางวัลกวีนิพนธ์ต่าง ๆ ได้ที่เทศมนตรีที่ดูแลเรื่องเกี่ยวกับหนังสือและการอ่านที่ศูนย์กิจกรรมวัฒนธรรมท้องถิ่น หรือที่ศาลาว่าการประจำเมืองต่าง ๆ ได้ด้วย ตัวอย่างการประกวดแข่งขันการแต่งบทกวี และรางวัลกวีนิพนธ์ต่าง ๆ ในฝรั่งเศสที่พบนั้น ได้แก่ Grand Prix National de Poésie, Grand Prix de la Ville de Paris, Prix Roger Kowalski de la Ville de Lyon, Poésie vivante, Grand Prix du mont Saint-Michel เป็นต้น

ประเทศเยอรมนีมีการสนับสนุนและส่งเสริมกวีนิพนธ์ในรูปการให้รางวัลหรือการประกวดแข่งขันกวีนิพนธ์เพื่อชิงรางวัลอย่างมีระบบ เนื่องจากการจัดการทางวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่นนั้นเป็นหน้าที่ของสภาวัฒนธรรม หรือสำนักงานวัฒนธรรม(Kulturamt) ของท้องถิ่นนั้น ๆ และรัฐบาลมลรัฐ ในแต่ละท้องถิ่นจึงมีการส่งเสริมกวีนิพนธ์ในรูปแบบการให้รางวัลกวีนินพธ์และรางวัลวรรณกรรม โดยอาจเป็นรางวัลเฉพาะสำหรับกวีในท้องถิ่น หรือขยายขอบเขตไปเป็นระดับประเทศหรือหมายรวมถึงงานกวีนิพนธ์ที่ใช้ภาษาเยอรมันทั้งหมด รางวัลวรรรณกรรมที่ได้รับการยอมรับมากที่สุด คือ Buchner-Preis นอกจากนี้ยังมีรางวัลอื่น ๆ อีกจำนวนมาก ตัวอย่างเช่น Leonce-und-Lena-Preis, Horst Bienek Prize for Poetry, Tukan Prize เป็นต้น การให้รางวัลวรรณกรรมของเยอรมนีนั้น เป็นที่น่าสังเกตว่า บางรางวัลจะกำหนดอายุของกวีหรือนักเขียนที่มีสิทธิ์รับรางวัลไว้ด้วย โดยเน้นที่นักเขียนรุ่นใหม่เท่านั้น ในบางครั้งอาจพิจารณาให้เฉพาะนักเขียนหรือกวีที่ยังไม่เป็นที่รู้จักหรือมีรูปแบบการเขียนที่เข้าใจยาก และอาจไม่สามารถอยู่ได้ในตลาดเชิงพาณิชย์ ซึ่งนับว่าเป็นการ

เปิดโอกาสให้ผู้ที่เพิ่งจะเข้าวงการ หรือนักเขียนรุ่นใหม่ ๆ การที่รางวัลวรรณกรรมหรือรางวัลด้านวัฒนธรรมซึ่งรวมไปถึงศิลปะในสาขาต่าง ๆ นั้น อยู่ในความดูแลรับผิดชอบขององค์กรท้องถิ่น ทำให้แต่ละท้องถิ่นพยายามสร้างระบบการส่งเสริมวัฒนธรรมของตนให้เข้มแข็ง ทัดเทียมกับท้องถิ่นอื่น และส่งผลให้วรรณกรรมของเยอรมันได้รับการส่งเสริมอย่างมีระบบไปด้วย

รูปแบบรางวัลอีกรูปแบบหนึ่งที่แปลกออกไป และปรากฏในเยอรมนีก็คือ รางวัลที่ไม่ได้เป็นรางวัลที่มอบให้แก่ผู้สร้างสรรค์งานวรรณกรรม แต่เป็นรางวัลที่ให้แก่งานที่ส่งเสริมวรรณกรรม หรือผู้ที่มีบทบาทในการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ตัวอย่างที่เห็นได้ชัด คือ รางวัล "Schwabing Art Prize" ซึ่งเป็นรางวัลที่ให้แก่สถาบันหรือบุคคลที่มีส่วนช่วยเหลือและมีคุณูปการแก่งานศิลปะและวัฒนธรรมในเขตชวาบิง(Schwabing) และรางวัล "Litera Vision" ที่มอบให้แก่รายการโทรทัศน์ที่เป็นรายการเกี่ยวกับหนังสือและนักเขียน ซึ่งเป็นรางวัลสำหรับรายการโทรทัศน์ที่พูดภาษาเยอรมัน โดยไม่จำกัดรูปแบบของรายการ นับว่าเป็นกิจกรรมส่งเสริมวรรณกรรมที่น่าสนใจมากและเป็นการดึงดูดให้มีการนำสื่ออื่น ๆ มาใช้ในการเผยแพร่วรรณกรรมเพิ่มขึ้นด้วย

มหกรรมกวีนิพนธ์/วันกวีนิพนธ์

การจัดงานมหกรรมกวีนิพนธ์หรือวันกวีนิพนธ์นั้นโดยปกติจะมีระยะเวลาหลายวันติดต่อกัน และในระหว่างงานมหกรรมมักมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมกวีนิพนธ์ในลักษณะต่าง ๆ ควบคู่ไปด้วย เช่น การอ่านกวีนิพนธ์ การบรรยาย การพบและเสวนากับกวี การประชุมสัมมนา การอบรมเชิงปฏิบัติการ หรือการแสดง เป็นต้น นอกจากนี้ ในงานมหกรรมกวีนิพนธ์ มักมีการจัดประกวด และแข่งขันกวีนิพนธ์เพื่อชิงรางวัลต่าง ๆ ด้วย กิจกรรมมหกรรมกวีนิพนธ์ถือเป็นกิจกรรมส่งเสริมกวีนิพนธ์อีกรูปแบบหนึ่งที่ส่งเสริมที่ตัวผู้สร้างสรรค์ผลงาน เป็นการเปิดตัวกวี ในขณะเดียวกันก็เป็นโอกาสที่จะจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่กวีนิพนธ์ต่อผู้อ่านด้วย เนื่องจากงานมหกรรมกวีนิพนธ์เป็นจุดนัดพบที่กวีจากที่ต่าง ๆ มาทำกิจกรรมร่วมกัน แลกเปลี่ยนประสบการณ์กัน พร้อมทั้งนำเสนอผลงานของตนต่อสาธารณชนด้วย มหกรรมกวีนิพนธ์อาจจัดเป็นงานเล็ก ๆ ระดับท้องถิ่น หรือจัดเป็นงานระดับชาติ และมหกรรมนานาชาติ โดยเชิญกวีจากหลายประเทศมาร่วมกิจกรรมก็ได้ ในบางครั้งก็อาจไม่เรียกเป็นมหกรรม หรืออาจมีระยะเวลาเพียง 1 วัน แล้วเรียกว่าเป็นวันกวีนิพนธ์ วันวรรณกรรม หรือวันนักเขียน โดยมีการจัดกิจกรรมในลักษณะเดียวกัน

ในประเทศไทย มีกิจกรรมในลักษณะเดียวกับมหกรรมกวีนิพนธ์ หรือวันกวีนิพนธ์ที่กล่าวมาข้างต้น แต่ไม่ได้เป็นงานระดับใหญ่มาก และโดยส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นงานเฉพาะด้านกวีนิพนธ์ รูปแบบของมหกรรมกวีนิพนธ์หรือวันกวีนิพนธ์ที่ปรากฏมักเป็นวันหรือสัปดาห์ที่มีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นการระลึกถึงกวีและนักเขียนคนสำคัญต่าง ๆ เช่น วันที่ระลึกปราศ ราหุล วันนักเขียน วันสุนทรภู่ ซึ่งในระหว่างงานดังกล่าวก็จะมีการจัดนิทรรศการ การบรรยาย การอภิปราย งานออกร้านขายหนังสือ การมอบรางวัลต่าง ๆ การทำบุญให้นักเขียนที่ล่วงลับไปแล้ว หรือการพบปะสังสรรค์ระหว่างกวีและนักเขียน เป็นต้น งานอีกรูปแบบหนึ่งที่จัดเป็นประจำทุกปี ก็คือ สัปดาห์หนังสือแห่งชาติ ซึ่งในงานนี้คณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติก็จะมีการประกาศหนังสือดีเด่นประเภทต่าง ๆ รวมไปถึงหนังสือกวีนิพนธ์ และนอกจากการออกร้านขายหนังสือราคาถูกแล้ว ยังมีกิจกรรมวิชาการ

อื่นๆ จัดในระหว่างสัปดาห์นั้นด้วย เช่น การอบรมการเขียน การสัมมนาในหัวข้อเกี่ยวกับหนังสือและวรรณกรรม การพบปะพูดคุยกับนักเขียน เป็นต้น

สำหรับในประเทศอังกฤษและไอร์แลนด์ มีการจัดกิจกรรมมหกรรมกวีนิพนธ์โดยเฉพาะหรือเป็นเทศกาลวรรณกรรม ซึ่งมีกวีนิพนธ์เป็นส่วนหนึ่งของงานด้วย ตัวอย่างเช่น Galway Poetry Festival, The Cùirt International Festival of Literature ซึ่งตลอดทั้งปีจะมีการจัดมหกรรมต่างๆ เหล่านี้อยู่มากมายทีเดียว นอกจากนี้ ในประเทศอังกฤษยังมีกิจกรรมที่เรียกว่า วันกวีนิพนธ์ (National Poetry Day) และกิจกรรมมหกรรมหนังสือด้วย เช่น Guildford Book Festival ในการจัดกิจกรรมมหกรรมกวีนิพนธ์หรือวันกวีนิพนธ์นั้น ก็จะมีการจัดกิจกรรมอื่นๆ แทรกอยู่ด้วยตลอดเวลา เช่น การพบปะพูดคุยกับกวีและนักเขียน การอ่านกวีนิพนธ์ การอบรมการเขียน และการอบรมเชิงปฏิบัติการต่างๆ เป็นต้น โดยมหกรรมกวีนิพนธ์เหล่านี้มีวัตถุประสงค์เพื่อแนะนำผลงานร่วมสมัยแก่ผู้อ่าน และเป็นการติดตามและรายงานความเคลื่อนไหวต่างๆ ในวงการกวีนิพนธ์อังกฤษนั่นเอง

ในสหรัฐอเมริกา มีการจัดกิจกรรมมหกรรมกวีนิพนธ์ หรือเทศกาลกวีนิพนธ์มากมายในแต่ละปี โดยในระหว่างที่มีมหกรรมกวีนิพนธ์นั้น ก็จะมีกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับกวีนิพนธ์อย่างคึกคักตามสถานที่ต่างๆ ในเมืองที่มีงานมหกรรมกวีนิพนธ์ ร้านหนังสือ บาร์ ร้านกาแฟ รวมไปถึงตามถนนหนทาง กลายเป็นสถานที่จัดกิจกรรมในรูปแบบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการอ่านกวีนิพนธ์ การบรรยาย การแสดง การอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการเขียน หรือการสัมมนา ตัวอย่างมหกรรมกวีนิพนธ์ที่พบได้แก่ The Austin International Poetry Festival, Asheville Poetry Festival เป็นต้น กิจกรรมหนึ่งที่เป็นโครงการใหญ่ระดับชาติของอเมริกาก็คือ The National Poetry Month ซึ่งกำหนดเดือนเมษายนของทุกปีเป็น "เดือนแห่งกวีนิพนธ์" จะมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมกวีนิพนธ์ทั่วประเทศ ร้านหนังสือทุกแห่งจะมีโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับกวีนิพนธ์ตลอดทั้งเดือน เช่น การอ่านกวีนิพนธ์ งานพบกวี การลดราคาหนังสือกวีนิพนธ์ เป็นต้น โครงการนี้ประสบความสำเร็จมากและขยายวงกว้างออกไปเรื่อยๆ และทำให้ในเดือนเมษายนเป็นเดือนที่ในสหรัฐอเมริกานั้นมีการจัดงานมหกรรมกวีนิพนธ์อื่นๆ ตามเมืองต่างๆ ทั่วประเทศ เพื่อร่วมเฉลิมฉลองในเดือนแห่งกวีนิพนธ์นี้ด้วย

ประเทศฝรั่งเศสมีการจัดมหกรรมกวีนิพนธ์และเทศกาลวรรณกรรมต่างๆ เช่นกัน โดยส่วนใหญ่จัดขึ้นโดยองค์กรส่งเสริมกวีนิพนธ์ต่างๆ เช่น บ้านกวีนิพนธ์ ในการจัดนิทรรศการกวีนิพนธ์ก็จะมีกิจกรรมต่างๆ หลายหลาย เช่น การพบกวี การอ่านกวีนิพนธ์ การอ่านกวีนิพนธ์และการแสดงดนตรี การสัมมนา การบรรยาย การอภิปราย นิทรรศการ และการอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการเขียน เป็นต้น ตัวอย่างมหกรรมกวีนิพนธ์ในประเทศฝรั่งเศส ได้แก่ Marché de la Poésie หรืองานตลาดนัดกวีนิพนธ์ เทศกาลกวีนิพนธ์ฝรั่งเศส-อังกฤษ(Festival Franco-Anglais de Poésie) และเทศกาล "Voix" ซึ่งเป็นงานรวมเหล่ากวี นักเขียน คีตกวี นักดนตรี และนักร้องจำนวนมาก เป็นต้น

ส่วนในเยอรมนีนั้นมีการจัดมหกรรมกวีนิพนธ์หรือมหกรรมวรรณกรรมต่างๆ ในทุกท้องถิ่น และมีทั้งมหกรรมระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ และระดับนานาชาติ กิจกรรมที่จัดขึ้นในระหว่างมหกรรมนั้น ได้แก่ การอ่านกวีนิพนธ์ การสนทนา การอภิปราย การแนะนำนักเขียน การฉายภาพ

ยนตร์ การแสดงต่างๆ การจัดนิทรรศการ การทำโปสเตอร์กวีนิพนธ์ งานแสดงหนังสือ รายการกิจกรรมสำหรับเด็ก เป็นต้น ตัวอย่างมหกรรมกวีนิพนธ์ และมหกรรมวรรณกรรมที่จัดในเยอรมนี เช่น เทศกาลกวีเมืองแอร์ลังเงน(Erlanger Poetenfest) สัปดาห์กวีนิพนธ์เมืองดอร์ทมุนท์(Dortmunder Lyrikwoche) วันนักเขียนแอร์ลังเงน(Erlanger Autorentage) วันวรรณกรรมนานาชาติ (Internationale Literaturtage) ฤดูใบไม้ร่วงแห่งวรรณกรรมเมืองไลพ์ซิก (Leipziger literarischer Herbst) เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการจัดกิจกรรมสัปดาห์หนังสืออีกมากมายตามเมืองต่างๆ เช่น Munchner Buchwoche และงานเทศกาลหนังสือซึ่งเป็นที่รู้จักกันทั่วโลก ก็คือ เทศกาลหนังสือเมืองแฟรงค์เฟิร์ต

ทุนอุดหนุนกวีและนักเขียน

ทุนอุดหนุนกวีและนักเขียนนั้นเป็นรูปแบบการส่งเสริมกวีนิพนธ์โดยส่งเสริมที่ตัวผู้สร้างสรรค์ผลงานอีกรูปแบบหนึ่ง ลักษณะการให้ทุนอุดหนุนแก่กวีและนักเขียนนั้นจะอยู่ในรูปการให้เงินช่วยเหลือแก่กวีหรือนักเขียน เพื่อให้สามารถทำงาน หรือโครงการเขียนงานกวีนิพนธ์และวรรณกรรมที่วางแผนไว้ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ โดยอาจให้ทุนเพื่อนำไปเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการสร้างสรรค์งาน หรือให้เป็นค่าครองชีพแก่กวีและนักเขียนในระหว่างที่เขียนงานกวีนิพนธ์หรืองานวรรณกรรมชิ้นใดชิ้นหนึ่งอยู่ วัตถุประสงค์ของการให้ทุนอุดหนุนกวีและนักเขียนเช่นนี้ก็เพื่อช่วยเหลือ และให้กำลังใจแก่กวีและนักเขียน โดยเฉพาะผู้ที่เป็นกวีและนักเขียนหน้าใหม่ ที่ยังไม่สามารถเลี้ยงตัวเองได้ รูปแบบของทุนอุดหนุนที่ให้นั้น อาจเป็นเงินทุนที่ให้ครั้งเดียวทั้งหมด หรือแบ่งจ่ายเป็นงวดๆ เหมือนกับเป็นเงินเดือนที่ให้แก่กวีหรือนักเขียนที่ได้รับทุน และมีเงื่อนไขในรายละเอียดแตกต่างกันไปในแต่ละทุน เช่น อาจให้เฉพาะนักเขียนในท้องถิ่น ทั่วประเทศ หรือครอบคลุมไปถึงนักเขียนชาวต่างประเทศด้วย รวมถึงการจำกัดคุณสมบัติของกวีและนักเขียนที่จะได้รับทุนให้แตกต่างกันออกไปด้วย

ในประเทศไทยผู้วิจัยไม่พบว่ามีการให้ทุนอุดหนุนกวีและนักเขียนที่ให้เป็นประจำ หรือให้อย่างต่อเนื่อง เท่าที่ปรากฏเคยมีการให้เงินทุนสนับสนุนแก่กวีเพื่อให้เขียนงานกวีนิพนธ์ให้สำเร็จอยู่บ้าง แต่เป็นการให้ทุนเฉพาะกิจกรรมเพียงครั้งเดียว และไม่ได้มีการจัดตั้งทุนอุดหนุนเพื่อให้กวีและนักเขียนเป็นประจำ กรณีที่พบก็คือ การที่ธนาคารกรุงเทพได้ให้ทุนอุดหนุนค่าใช้จ่ายในการเขียนบทกวีและพิมพ์ "เขียนแผ่นดิน" แก่ เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ เป็นต้น ในขณะที่โครงการ "ศิลปินแห่งชาติ" ซึ่งมีการให้เงินเดือน และค่ารักษาพยาบาลด้วยนั้น อาจจัดได้ว่าเป็นโครงการที่ให้เงินและสวัสดิการอุดหนุนผู้สร้างสรรค์งานวรรณกรรมอย่างเป็นกอบเป็นกำ และพอจะใกล้เคียงกับการให้ทุนอุดหนุนกวีมากที่สุด

ในประเทศอังกฤษ มีการส่งเสริมกวีและนักเขียนในรูปของการให้ทุนอุดหนุน โดยตัวอย่างหนึ่งที่พบก็คือ ทุนอุดหนุนนักเขียนที่ให้โดยศูนย์หนังสือ (the Centre for the Books) ที่เรียกว่า Book Penquin Writer's Fellowship เป็นทุนที่ให้เป็นเงินอุดหนุนงวดเดียว จำนวน 2,000 ปอนด์ และให้สิทธิพิเศษในการเข้าห้องสมุด หรือสถานที่เก็บรวบรวมข้อมูลและผลงานวรรณกรรมที่สำคัญต่างๆ ผู้มีสิทธิ์จะได้ทุนจะต้องเป็นนักเขียนบทละคร นักเขียนนวนิยาย นักเขียนแนวสร้างสรรค์ หรือ

กวีที่เป็นชาวอังกฤษ หรือพำนักอยู่ในประเทศอังกฤษ ส่วนทุน UEA นั้น จะให้เงินจำนวน 25,000 ปอนด์ สำหรับการเขียนสร้างสรรค์ของ University of East Anglia

สำหรับในประเทศสหรัฐอเมริกา มีการส่งเสริมกวีนิพนธ์ในลักษณะการให้ทุนหรือเงินอุดหนุนแก่นักประพันธ์โดยองค์กรส่งเสริมกวีนิพนธ์ และองค์กรศิลปวัฒนธรรมต่าง ๆ หลายองค์กร ผู้ให้ทุนแต่ละทุนจะกำหนดคุณสมบัติของนักประพันธ์ หรือคุณสมบัติของผลงานที่จะพิจารณาให้ทุนแตกต่างกันไป เช่น ให้ทุนสำหรับผู้เขียนงานกวีนิพนธ์เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ หรือกำหนดคุณสมบัติของกวีหรือนักเขียนที่จะรับทุนไว้เฉพาะกลุ่ม เป็นต้น ตัวอย่างทุนอุดหนุนกวีและนักเขียนที่มีในสหรัฐฯ ได้แก่ Grants in Poetry ซึ่งให้โดยกองทุน Money for Women/Barbara Deming Memorial Fund ซึ่งให้แก่กวีที่เขียนเรื่องเกี่ยวกับสันติภาพและความยุติธรรมในมุมมองของเฟมินิสต์ โดยมีการให้ทุนนี้ทุกปี ๆ ละ 2 ครั้ง หรือทุนที่ให้โดยสภาศิลปะของรัฐต่าง ๆ (Arts Councils) เช่น Fellowships by Kentucky Arts Council ซึ่งให้แก่กวีและนักเขียน โดยมีทั้งทุนสำหรับนักเขียน และทุนระดับรองลงไป ที่เรียกว่า รางวัลผู้ช่วยมืออาชีพ โดยผู้ที่จะขอรับทุนจะต้องเป็นผู้ที่ไม่เคยศึกษาด้านการเขียนในหลักสูตรที่มีปริญญาหรือประกาศนียบัตรใด ๆ มาก่อน

ฝรั่งเศสมีการให้ทุนแก่กวีและเขียนเช่นเดียวกัน ตัวอย่างเช่น ศูนย์วรรณกรรมแห่งชาติ (Centre National des Lettres) มีการให้ทุนสำหรับโครงการเขียนงานวรรณกรรมแก่นักเขียนเป็นประจำทุกปี โดยที่จะให้สำหรับโครงการเขียนหนังสือวรรณกรรมทุกเล่ม มากน้อยแตกต่างกันไป นอกจากนี้ยังมีศูนย์กวีนานาชาติ Marseille ที่มีการให้ทุนที่พักแก่กวีด้วย เป็นต้น

ส่วนในเยอรมนีนั้น มีการสร้างสรรค์งานกวีนิพนธ์และวรรณกรรมในลักษณะการให้ทุนอยู่มากทีเดียว เพราะองค์กรที่ให้ทุนนั้น ส่วนใหญ่เป็นองค์กรวัฒนธรรมของรัฐบาลระดับมลรัฐ หรือองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีโครงสร้างและรูปแบบการส่งเสริมกวีนิพนธ์และวรรณกรรมคล้ายคลึงกันทั่วประเทศ ทุนที่ให้ในประเทศเยอรมนีอาจแบ่งเป็น 2 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ ทุนที่พัก ซึ่งเรียกว่า Wohnstipendium กับทุนสำหรับงานหรือโครงการ ที่เรียกว่า Arbeitsstipendium หรือ Projektstipendium หรือบางครั้งก็เป็นทั้ง 2 ประเภทรวมกันอยู่ในทุนเดียว เป้าหมายหลักในการให้ทุนก็เพื่อช่วยเหลือให้นักเขียนมีเวลาสร้างสรรค์ผลงานของตนให้สำเร็จ โดยไม่ต้องพะวงกับการหาเลี้ยงชีพ หรือเพื่อให้กวีและนักเขียนนั้นเขียนเรื่องราวที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับชีวิตในท้องถิ่นนั้น ๆ และที่สำคัญก็คือส่งเสริมกวีและนักเขียนในท้องถิ่นต่าง ๆ โดยเฉพาะนักเขียนรุ่นใหม่ ตัวอย่างทุนที่ให้ได้แก่ ทุนสำหรับที่พักและการทำงาน(Wohn- und Arbeitsstipendium) ของสมาคมนักเขียนเมืองชตุทการ์ต และทุนสำหรับโครงการเขียนงานวรรณกรรมของเมืองมิวนิค (Münchner Literatur-stipendien) เป็นต้น

การเชิญกวีมาอยู่ประจำ

การเชิญกวีหรือนักเขียนมาอยู่ประจำสถานที่ใดสถานที่หนึ่งเป็นระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งเรียกเป็นภาษาอังกฤษว่า writer-in-residence นั้น ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้กวีได้มีเวลาสร้างสรรค์ผลงานโดยอิสระ นอกจากนี้ยังเป็นการเปิดโอกาสให้กวีได้มาทำกิจกรรมร่วมกับชุมชนที่ไปประจำอยู่ด้วย การให้ทุนและให้ที่พำนักแก่กวีก็เพื่อให้กวีมีสมาธิ ได้อยู่ในสถานที่อันสงบและสวยงาม อยู่ใน

บรรยากาศที่เอื้อต่อการคิดและสร้างสรรค์งาน ในขณะเดียวกัน การที่กวีไปอยู่ประจำ ณ สถานที่ใดสถานที่หนึ่ง เช่น ตามสถานศึกษา หรือหน่วยงานวัฒนธรรมในท้องถิ่น ก็จะทำให้กวีสามารถให้ความรู้และเผยแพร่กวีนิพนธ์แก่คนในท้องถิ่นในรูปแบบต่าง ๆ ได้ด้วย เช่น อาจจัดอบรม เปิดชั้นเรียนกวีนิพนธ์ จัดกิจกรรมการอ่านกวีนิพนธ์ เป็นต้น การส่งเสริมกวีนิพนธ์ในลักษณะนี้จึงเป็นการส่งเสริมที่ตัวกวีผู้สร้างสรรค์ผลงาน เพราะให้โอกาสและให้การสนับสนุนด้านที่พักอาศัยที่เอื้อต่อการทำงาน ในขณะเดียวกันก็เป็นการแนะนำกวีให้แก่ชุมชนที่กวีไปประจำนั้นด้วย ในส่วนหนึ่งกิจกรรมนี้มีลักษณะใกล้เคียงกับการให้ทุนอุดหนุนกวี เพียงแต่เน้นในการให้ไปอยู่ประจำ ณ ที่ใดที่หนึ่ง หรือไปอยู่ในสถานที่ที่จะสามารถพัฒนาศักยภาพในการสร้างสรรค์งานของกวีได้ด้วย เพราะในบางครั้งกวีสามารถไปอยู่และทำงานร่วมกับศิลปินแขนงอื่น ๆ ด้วย ซึ่งการส่งเสริมกวีนิพนธ์ในรูปแบบดังกล่าวมานี้ผู้วิจัยไม่พบว่ามีในประเทศไทย นอกจากการเชิญศิลปินไปสอนที่มหาวิทยาลัย โดยเป็น artist-in-residence สำหรับช่วงระยะเวลาหนึ่ง

ในส่วนของการเชิญกวีมาอยู่ประจำนั้น พบข้อมูลในประเทศไอร์แลนด์ คือกรณีที่ Dublin City Univeristy โดยที่ทางมหาวิทยาลัยร่วมกับศูนย์นักเขียนไอริช(Irish Writers' Centre) จะมีการแต่งตั้ง writer-in-residence มาประจำที่มหาวิทยาลัย ซึ่งนักเขียนที่ได้รับเชิญมาก็จะมาจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการในด้านการเขียนสำหรับเจ้าหน้าที่ นักศึกษา และประชาชนในเขตชุมชนทางเหนือของไอร์แลนด์

ส่วนในอเมริกามีโครงการ The Writers on Site ของ Poets & Writers, Inc. ซึ่งจะจัดหาที่พักให้แก่นักเขียนเพื่อไปทำงานร่วมกับองค์กรด้านทัศนศิลป์และวรรณกรรมในแคลิฟอร์เนีย โดยที่นักเขียนสามารถไปใช้ประโยชน์ในการเข้าพิพิธภัณฑ์และหอศิลป์ได้ และสามารถหาประสบการณ์ในการผสมผสานศิลปะสองแขนงเข้าด้วยกัน โดยการอ่านกวีนิพนธ์ การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ และการอภิปรายต่าง ๆ เช่น ในปี ค.ศ.1996-97 นั้น Oakland Museum of California ได้ร่วมมือกับ Oakland Public Library ในการเป็นเจ้าภาพจัดหาที่พักให้แก่นักเขียน

การเชิญกวีมาอยู่ประจำสถานที่ใดที่หนึ่งที่พบในประเทศฝรั่งเศส คือ ที่ศูนย์กวีนานาชาติ Marseille ซึ่งเป็นสถานที่สำหรับการจัดแสดงผลงานที่เป็นการผสมผสานกวีนิพนธ์กับศิลปะทุกแขนง เป็นที่สำหรับค้นคว้า มีห้องสมุดเฉพาะด้านกวีนิพนธ์ให้บริการ มีการจัดสัมมนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และรวมกลุ่มทำงาน และเป็นสถานที่ซึ่งมีโครงการแลกเปลี่ยน มีที่พักให้แก่กวี 2 คน เพื่อให้มาอยู่ประจำที่ศูนย์นี้เป็นเวลา 3 เดือน และมาร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์ฯ

ส่วนในเยอรมนีนั้นมีการส่งเสริมกวีในลักษณะดังกล่าวนี้เช่นกัน ตัวอย่างเช่น การให้ทุนนักเขียนเยอรมันไปอยู่ประจำที่ Villa Massimo ที่กรุงโรม เป็นเวลา 1 ปี เพื่อไปเขียนงานโดยอิสระ นอกจากนี้ยังมีโครงการของ DAAD ที่เรียกว่า Berliner Kunstlerprogramm ซึ่งจะเชิญศิลปินนานาชาติปีละ 20 คน จากสาขาต่าง ๆ รวมทั้งวรรณกรรม ให้มาพักอยู่ที่เมืองเบอร์ลิน เป็นเวลา 6-12 เดือน เพื่อมาสร้างสรรค์งาน เป็นต้น

การอ่านกวีนิพนธ์

กิจกรรมการอ่านกวีนิพนธ์เป็นวิธีการหนึ่งที่จะส่งเสริมและโฆษณางานกวีนิพนธ์ได้เป็นอย่างดี การอ่านกวีนิพนธ์นั้นเป็นรูปแบบกิจกรรมที่จัดกันมาเป็นเวลานานแล้ว การที่ผู้อ่านกวีนิพนธ์สามารถรับรู้ด้วยประสาททางการฟัง นอกเหนือไปจากการอ่านหนังสือโดยลำพังคนเดียว มักจะทำให้เกิดอรรถรสในอีกรูปแบบหนึ่ง รูปแบบการอ่านกวีนิพนธ์ โดยทั่วไปแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ การอ่านโดยกวีเอง และการอ่านกวีนิพนธ์โดยผู้อื่น ซึ่งผู้อ่านมักจะเป็นผู้ที่ได้รับการฝึกฝนเกี่ยวกับการใช้เสียงมา เช่น นักแสดงละครเวที เป็นต้น โดยรูปแบบแรกอาจดึงดูดความในใจได้มากกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากกวีสามารถอ่านงานของตนเองออกมาได้ดี ซึ่งอาจต้องอาศัยการฝึกฝนด้วย การอ่านกวีนิพนธ์ "สด" โดยตัวกวีเองนั้น ถือเป็นโอกาสหนึ่งที่ผู้รับสามารถสื่อสารโดยตรงกับกวี ในบางครั้งยังสามารถพูดคุย อภิปราย หรือซักถามประเด็นต่าง ๆ กับกวีได้ด้วย การอ่านกวีนิพนธ์ในบางครั้งมักจะมีการบรรเลงดนตรีคลอหรือสลับกันไป เพื่อเสริมบรรยากาศ การที่ผู้อ่านสนใจงานกวีนิพนธ์ในบางครั้งไม่ได้ต้องการรับงานด้วยตาเพียงอย่างเดียว หรือไม่ต้องการอ่านโดยลำพังเงียบ ๆ คนเดียว ทำให้กิจกรรมการอ่านกวีนิพนธ์กลายเป็นกิจกรรมหลักที่ต้องมีจัดกันในทุกประเทศ และในบางประเทศที่มีความคึกคักมาก การอ่านกวีนิพนธ์อาจเป็นแหล่งที่มาของรายได้สำหรับกวี มากกว่าการเขียนงานเพื่อตีพิมพ์เสียอีก

การอ่านกวีนิพนธ์ในประเทศไทยนั้น เป็นรูปแบบการส่งเสริมกวีนิพนธ์รูปแบบหนึ่งที่มีมาโดยตลอด โดยที่คึกคักมากเมื่อประมาณ 20 ปีก่อน ในปัจจุบัน แม้จะซบเซาไปบ้าง และมีการจัดกิจกรรมไม่บ่อยนัก แต่ก็ยังคงมีอยู่ และทุกครั้งที่มีการอ่านกวีนิพนธ์ก็จะมีผู้อ่านและผู้ฟังมาฟังกันมากพอสมควร โดยส่วนมากผู้จัดกิจกรรมการอ่านกวีนิพนธ์มักเป็นสถานศึกษา และองค์กรทางวัฒนธรรมต่าง ๆ ทั้งของภาครัฐและภาคเอกชน เช่น หอสมุดแห่งชาติ ศูนย์สังคีตศิลป์ ศูนย์ศิลปะวัฒนธรรมแสงอรุณ ชมรมวรรณศิลป์ในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ การอ่านกวีนิพนธ์มีทั้งที่อ่านโดยตัวกวีเองและอ่านโดยผู้อื่น ส่วนใหญ่ในการอ่านกวีนิพนธ์มักมีการบรรเลงดนตรีประกอบด้วย บางครั้งก็เป็นกิจกรรมในโอกาสพิเศษ เป็นส่วนหนึ่งในการประชุมสัมมนากวีนิพนธ์ เช่น การอ่านกวีนิพนธ์ในสวนแก้ว การอ่านกวีนิพนธ์ที่วัดป่านานาชาติ และการอ่านกวีนิพนธ์ไทยที่พระตำหนักทับขวัญ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการประชุมสัมมนาโครงการวิจัยเรื่อง "กวีนิพนธ์ในฐานะพลังปัญญาของสังคมร่วมสมัย: ประสบการณ์จากวรรณคดีไทย อังกฤษ อเมริกัน ฝรั่งเศส และเยอรมัน" เป็นต้น การจัดรายการ "สด" เช่นนี้ เป็นการรวมตัวของผู้สนใจงานกวีนิพนธ์ไทยได้เป็นอย่างดีทีเดียว

ในประเทศอังกฤษและไอร์แลนด์ มีกิจกรรมการอ่านกวีนิพนธ์อยู่เป็นประจำ ทั้งที่เป็นการอ่านกวีนิพนธ์โดยกวีเอง และอ่านโดยผู้อื่น มีทั้งการอ่านกวีนิพนธ์อังกฤษ และกวีนิพนธ์ต่างชาติ โดยองค์กรที่จัดกิจกรรมการอ่านอยู่เป็นประจำก็จะเป็นองค์กรที่มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมกวีนิพนธ์ในรูปแบบต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ เช่น Guildford Institute, The Poetry Library, Irish Writers' Centre, Poetry Ireland เป็นต้น การอ่านกวีนิพนธ์นั้นนอกจากจะจัดขึ้นในลักษณะที่เป็นกิจกรรมการอ่านกวีนิพนธ์โดยเฉพาะแล้ว ยังเป็นกิจกรรมที่มักจะสอดแทรกอยู่ในกิจกรรมส่งเสริมกวีนิพนธ์รูปแบบอื่น ๆ ด้วย โดยจัดเป็นส่วนหนึ่งในกิจกรรมที่มีระยะเวลาหลายวัน เช่น มหกรรมกวีนิพนธ์ วันกวีนิพนธ์ หรือในการประชุมสัมมนาต่าง ๆ เกี่ยวกับกวีนิพนธ์ด้วย

กิจกรรมการอ่านกวีนิพนธ์เป็นกิจกรรมหลักกิจกรรมหนึ่งในการเผยแพร่กวีนิพนธ์อเมริกัน โดยที่ในสหรัฐอเมริกามีองค์กรหลายองค์กรที่เดียวที่จัดการอ่านกวีนิพนธ์อย่างสม่ำเสมอ เช่น The Library of Congress หรือตามมหาวิทยาลัย ซึ่งก็มักเป็นไปตามโอกาสสำคัญต่าง ๆ เช่น การอ่านกวีนิพนธ์เพื่อระลึกถึงกวีที่เพิ่งจะล่วงลับไป เป็นต้น ในการอ่านกวีนิพนธ์บางครั้งก็จะมีดนตรีประกอบหรือเป็นดนตรีที่ประพันธ์ขึ้นเพื่อบรรเลงกับกวีนิพนธ์บทนั้น ๆ โดยตรงเลย เช่น การอ่านกวีนิพนธ์โดยรัตนกวี Robert Haas เป็นต้น

ในประเทศฝรั่งเศสนั้น กิจกรรมการอ่านกวีนิพนธ์ก็มีความคึกคักมากเช่นเดียวกัน เช่น ที่โรงละคร Molière, บ้านกวีนิพนธ์ (Maison de la Poésie) และ Centre d' action poétique เป็นต้น โดยมีทั้งการอ่านกวีนิพนธ์ฝรั่งเศสและการอ่านกวีนิพนธ์ของต่างชาติ การอ่านกวีนิพนธ์นานาชาติ การอ่านกวีนิพนธ์พร้อมการแสดงดนตรี หรือในบางครั้งก็เป็นส่วนหนึ่งของงานอื่น ๆ เช่น การอ่านกวีนิพนธ์เนื่องในโอกาสการฉลองวาระสำคัญต่าง ๆ การประชุมสัมมนาเกี่ยวกับกวีนิพนธ์และวรรณกรรม โดยสถานที่ต่าง ๆ ที่มีการจัดกิจกรรมการอ่านกวีนิพนธ์ก็จะทำปฏิทินกิจกรรมออกมาประชาสัมพันธ์ให้ทราบล่วงหน้าด้วย

สำหรับประเทศเยอรมนีนั้นถือว่าการอ่านกวีนิพนธ์และวรรณกรรมนั้นเป็นวิธีการหนึ่งที่สำคัญมากในการส่งเสริมและโฆษณางานวรรณกรรมเลยทีเดียว รูปแบบการอ่านกวีนิพนธ์สดนั้นมีทั้งที่กวีเป็นผู้อ่านเอง และที่อ่านโดยผู้อื่น ซึ่งในเยอรมนีจะมีผู้ที่เป็นนักอ่านมืออาชีพที่มักจะมาจากวงการละคร ในการอ่านกวีนิพนธ์โดยกวีเองนั้น ผู้ฟังก็สามารถพูดคุยและอภิปรายกับกวีได้ จึงเป็นรูปแบบที่ดึงดูดความสนใจของผู้ชมได้มาก การอ่านกวีนิพนธ์มักจะมีการบรรเลงดนตรีคลอไปด้วย นอกจากการอ่านกวีนิพนธ์ซึ่งจัดขึ้นโดยเฉพาะในรายการอ่านกวีนิพนธ์นั้น ๆ แล้ว ยังอาจเป็นเพียงส่วนหนึ่งของงานอื่น ๆ เช่น ในงานมหกรรมกวีนิพนธ์ เป็นต้น

งานพบกวี

งานพบกวีนั้นโดยปกติไม่ค่อยเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเป็นเอกเทศ หรือไม่ได้มีโอกาสใดเป็นพิเศษ แต่มักจะเป็นกิจกรรมที่จัดควบคู่กับกิจกรรมอื่น ๆ เช่น การอ่านกวีนิพนธ์ มหกรรมกวีนิพนธ์ หรือทัวร์กวีนิพนธ์ เป็นต้น วัตถุประสงค์ของการจัดงานพบกวีนั้น คือ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้รู้จักตัวกวีผู้สร้างสรรค์ผลงาน ได้มีโอกาสสนทนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และซักถามในประเด็นต่าง ๆ ดังนั้น จึงมักจะจัดคู่กับการอ่านกวีนิพนธ์ของกวี หรือการแนะนำผลงานกวีนิพนธ์ของกวี การเปิดโอกาสให้ผู้อ่านได้สื่อสารโดยตรงกับตัวผู้สร้างสรรค์ผลงานย่อมทำให้ความสนใจในกวีนิพนธ์เพิ่มมากขึ้น ในขณะเดียวกันก็ช่วยให้กวีเป็นที่รู้จักมากขึ้นด้วย กวีผู้ใดมีชื่อเสียง เมื่อมาร่วมงานพบกวี ก็จะทำให้มีผู้สนใจมาเข้าร่วมมาก และติดตามผลงานของเขาต่อไป ในขณะที่กวีหน้าใหม่ก็อาจใช้งานพบกวีนี้เป็นเวทีที่จะเปิดตัว และทำให้ผู้อ่านรู้จักมากขึ้นได้

การจัดกิจกรรมการพบกวีนั้นมีปรากฏทั้งในประเทศไทย อังกฤษ อเมริกา ฝรั่งเศส และเยอรมนี โดยมีรูปแบบใกล้เคียงกันดังกล่าวมาข้างต้น โอกาสที่จะจัดงานพบกวีนั้นก็มักจะเป็นการแนะนำกวีและหนังสือกวีนิพนธ์ที่เพิ่งตีพิมพ์ การพูดคุยกับกวีที่ได้รับรางวัล และการพบกวีที่เป็นส่วนหนึ่งของงานมหกรรมกวีนิพนธ์ หรือหลังการอ่านกวีนิพนธ์นั่นเอง

"การแสดง" กวีนิพนธ์

การส่งเสริมกวีนิพนธ์ในรูปแบบการแสดงนั้น เป็นการพยายามนำกวีนิพนธ์ไปสู่มวลชนโดยอาศัยการผสมผสานระหว่างกวีนิพนธ์กับศิลปะแขนงอื่น ๆ ด้วย โดยเฉพาะดนตรี และด้านการแสดงหรือศิลปะการละคร โดยที่นอกเหนือไปจากการอ่านกวีนิพนธ์ในรูปแบบดั้งเดิม ที่อาจมีการบรรเลงดนตรีคลอไปด้วย ยังอาจจัดเป็นการแสดงกวีนิพนธ์นั้น ๆ โดยเฉพาะ เช่น นำเสนองานกวีนิพนธ์ในรูปละครเวที หรือการให้คีตกวีประพันธ์ดนตรีสำหรับนำกวีนิพนธ์มาขับร้อง และในสมัยปัจจุบันกวีนิพนธ์ในบางประเทศก็มีการพัฒนาควบคู่กันไปกับดนตรีสมัยใหม่ จนกลายเป็นกวีนิพนธ์รูปแบบต่าง ๆ เกิดขึ้น ซึ่งมีลักษณะการนำเสนองานเป็นการแสดง เช่น rap poetry, talk poems เป็นต้น นอกจากนี้ในการผสมผสานกับศิลปะสมัยใหม่ก็ยังมีรูปแบบที่เรียกว่า ศิลปะสื่อการแสดง(performance) ซึ่งเป็นการผสมผสานระหว่างศิลปะหลาย ๆ แขนงเข้าด้วยกัน รวมทั้งกวีนิพนธ์ด้วย

ในประเทศไทยมีการแสดงที่พัฒนามาจากการผสมผสานการอ่านกวีนิพนธ์กับการแสดงบนเวที โดยเฉพาะในทศวรรษ 2520 ซึ่งมีความคึกคักในวงการกวีนิพนธ์เป็นอย่างมาก มีการอ่านกวีนิพนธ์บ่อยครั้งจนกระทั่งมีความพยายามที่จะนำศิลปะการแสดงมาใช้ในการสื่อความหมายของกวีนิพนธ์ที่อ่านด้วย ในระยะหลังก็ยังปรากฏว่ามีอยู่บ้าง แม้จะไม่บ่อยนัก ตัวอย่างเช่น การอ่านบทกวีชุด "ปรัชญาชีวิตของคาริล ยิบราน" ที่ศูนย์ศิลปะวัฒนธรรมแสงอรุณ ซึ่งมีการใช้เทคนิคการแสดง เครื่องแต่งกาย เวทีและฉาก และใช้นักแสดงนักอาชีพมาเป็นผู้แสดง อีกลักษณะหนึ่งที่ปรากฏคือ ในกรณีที่กวีเป็นผู้อ่านกวีนิพนธ์ด้วยตนเองนั้น บางครั้งกวีอาจมีการสื่อโดยอาศัยศิลปะการแสดงหรือดนตรี เข้ามาผสมผสาน การให้ศิลปินมาวาดภาพพร้อมกับที่กวีเขียนบทกวี หรือมีการทำเสียงต่าง ๆ ประกอบในระหว่างการอ่านกวีนิพนธ์ เป็นต้น ในส่วนของศิลปะสื่อการแสดงนั้น มีการนำกวีนิพนธ์ไปผสมผสานกับศิลปะสมัยใหม่เช่นกัน ดังเช่นในกรณีของศิลปะสื่อการแสดงชุด "ไม่มีอะไรเลย" ของ สมพงษ์ ทวี ซึ่งเป็นการผสมผสานทัศนศิลป์เข้ากับศิลปะการแสดงอย่างละคร และวรรณกรรม

ในส่วนของประเทศอังกฤษ นอกเหนือไปจากการอ่านกวีนิพนธ์ในรูปแบบดั้งเดิมแล้ว การแสดงในลักษณะ performance ก็เป็นวิธีการหนึ่งในการส่งเสริมและเผยแพร่กวีนิพนธ์ในอังกฤษได้ อังกฤษนั้นมีแนวคิดที่ว่ากวีนิพนธ์สามารถนำเสนอร่วมกับศิลปะแขนงอื่น ๆ ได้เป็นอย่างดี และช่วยให้เป็นที่นิยมมากขึ้น[1] เช่น ร่วมกับทัศนศิลป์ ระบำ ภาพยนตร์ ละคร และโดยเฉพาะอย่างยิ่งคือดนตรี ด้วยเหตุนี้จึงพบว่ามีการแสดงที่ผสมผสานระหว่างดนตรี กวีนิพนธ์ และการแสดงบนเวทีอยู่จำนวนมาก ตัวอย่างเช่น "Sound Silence World" ซึ่งเป็นการแสดงสดที่ผสมผสานระหว่างดนตรี กวีนิพนธ์ และปรัชญา หรือการแสดงในรูปแบบที่เรียกว่า Glam Slam ซึ่งมีกวีหลาย ๆ คนมาร่วมแสดง หรือการแสดงของ Akure Wall ประกอบดนตรี ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของงาน Festival Talking Liberties เป็นต้น

ประเทศสหรัฐอเมริกามีการส่งเสริมกวีนิพนธ์ในรูปแบบการแสดงอย่างคึกคักเช่นกัน โดยมีรูปแบบการแสดงสดกวีนิพนธ์หลายรูปแบบ ซึ่งในอเมริกาพบว่าคนจะนิยมกวีนิพนธ์จากการแสดงมากกว่าจากการอ่าน เพราะการแสดงทำให้คนสัมผัสกวีนิพนธ์ได้โดยตรง สอดคล้องกับความคิดในโลกวัตถุนิยม ผู้รับสามารถรับได้ง่ายและสนุกกว่า และได้รับความบันเทิงจากการนำศิลปะหลาย ๆ

---

[1] A Consultative Green Paper on Support for Poetry in the English Arts Funding System. London: Arts Council of England, 1998.

แขนง มาผสมผสานเข้าด้วยกัน รูปแบบการแสดงที่ปรากฏอาจเป็นการร้องกวีนิพนธ์ โดยที่นำบทกวีนิพนธ์ไปให้คีตกวีประพันธ์ทำนอง แล้วให้นักร้องมืออาชีพมาร้อง จัดเป็นคอนเสิร์ต เช่น การแสดงชุด "I am Cherry Alive/ A Recital of Songs" เป็นต้น หรือการแสดงในรูป talk poems ซึ่งเป็นกวีนิพนธ์ที่ใช้แสดงสด ไม่ต้องเตรียมบทในการแสดง บางครั้งก็ใช้การกรีดร้องตะโกน หรือมีลักษณะเป็นแร็พ ซึ่งได้รับความนิยมไม่มากนัก แต่ก็มีกวีหลายคนที่ยึดการนำเสนอแนวนี้จนกลายเป็นกวีแร็พ(rap poets) โดยเฉพาะ ซึ่งมีการประกวดแข่งขันในระดับนานาชาติด้วย ส่วนการแสดงกวีนิพนธ์ที่เป็นที่นิยมมากที่สุด คือ poetry slam ซึ่งจะเป็นการยกทีมกวีไปแข่งขันกันตามที่ต่างๆ สถานที่แสดงจะเป็นบาร์และไนท์คลับ แล้วให้คนดูเป็นผู้ออกเสียงตัดสิน จากการที่ poetry slam ได้รับความนิยมมาก ก็จะมีการแข่งขันกันในระดับใหญ่ขึ้นเรื่อยๆ คือ จากท้องถิ่นก็จะยกทีมไปแข่งกันในระดับมลรัฐ และระดับชาติต่อไป

รูปแบบการแสดงกวีนิพนธ์ในประเทศฝรั่งเศสมักออกมาในรูปการแสดงละครเป็นส่วนใหญ่ โดยจะนำกวีนิพนธ์มานำเสนอเป็นละครเวทีในโรงละคร โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงละครบางแห่งมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมกวีนิพนธ์เป็นประจำอยู่แล้ว เช่น Théâtre Molière ซึ่งเป็นโรงละครที่ร่วมกับบ้านกวีนิพนธ์แห่งกรุงปารีสจัดกิจกรรมส่งเสริมกวีนิพนธ์ในรูปแบบต่างๆ ซึ่งนอกเหนือไปจากการอ่านกวีนิพนธ์และการพบกวีแล้ว ยังมีการแสดงในรูปแบบต่างๆ ด้วย เช่น การอ่านกวีนิพนธ์พร้อมกับการแสดงดนตรี การแสดงละครผสมผสานกับการอ่านบทกวี และการแสดงละครจากบทกวี เป็นต้น ตัวอย่างเช่น การแสดงละครเรื่อง "Le dict de Cassandre" ซึ่งแต่งโดย Jean Laude ละครเรื่อง "L' enterrement á Sabres" ซึ่งเป็นละครที่มาจากกวีนิพนธ์ เป็นต้น

เยอรมนีมีการส่งเสริมกวีนิพนธ์ในรูปแบบการแสดงเช่นเดียวกัน ทั้งที่เป็นการแสดงดนตรีผสมการอ่านกวีนิพนธ์ เช่น การแสดงดนตรีแจ๊สกลุ่ม Neighbours ร่วมกับกวีเอกชาวออสเตรีย Ernst Jandl ซึ่งพยายามสะท้อนความรู้สึกที่มีต่อกันออกมา เป็นเหมือนการ "สู้" กันระหว่างกวีนิพนธ์กับดนตรีแจ๊ส การแสดงละครและอ่านกวีนิพนธ์ หรือการแสดงกวีนิพนธ์ เช่น การแสดงกวีนิพนธ์ของแบร์โทลด์ เบรชท์ การแสดงละครเรื่อง "Der Zauberlehrling" จากบทกวีของเกอเธ่ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีรูปแบบที่เป็น performance และ poetry slam ในเมืองใหญ่ต่างๆ เช่นเดียวกันในอังกฤษและอเมริกาด้วย

นิทรรศการ

การจัดแสดงนิทรรศการที่เป็นกิจกรรมส่งเสริมกวีนิพนธ์นั้น จะมีลักษณะเป็นการจัดนิทร่รศการที่มีหัวข้อเกี่ยวกับกวีนิพนธ์ หรือตัวกวี เช่น นิทรรศการกวีนิพนธ์ที่เกี่ยวกับหัวข้อใดหัวข้อหนึ่ง นิทรรศการชีวิตและผลงานของกวีหรือนักเขียนคนใดคนหนึ่ง อาจเป็นนิทรรศการที่จัดขึ้น ณ สถานที่ใดที่หนึ่งโดยเฉพาะ หรือเป็นนิทรรศการเคลื่อนที่ซึ่งสามารถส่งไปแสดงได้หลายๆ แห่ง รูปแบบการแสดงนิทรรศการกวีนิพนธ์มักจะเป็นการแสดงภาพถ่ายของกวี ภาพกิจกรรมสำคัญๆ ที่แสดงถึงชีวิตและผลงานของกวี ตัวบทกวีนิพนธ์ บทวิจารณ์ต่างๆ รวมไปถึงการแสดงหนังสือ ตัวต้นฉบับงานเขียน หรือสิ่งอื่นๆ ที่จะดึงดูดให้ผู้ชมนิทรรศการสนใจกวีนิพนธ์มากขึ้น นิทรรศการเกี่ยวกับกวีนิพนธ์ส่วนใหญ่จะจัดภายในสถาบันการศึกษา หรือจัดโดยองค์กรที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการส่ง

เสริมกวีนิพนธ์ นอกจากนี้ ในปัจจุบันยังมีการจัดนิทรรศการกวีนิพนธ์ทางอินเตอร์เนต โดยการเชิญชวนให้เข้าไปชมนิทรรศการกวีนิพนธ์บนเว็บไซต์ (web site) ต่าง ๆ ด้วย

ในประเทศไทยมีการจัดนิทรรศการกวีนิพนธ์ในรูปแบบที่เป็นนิทรรศการเกี่ยวกับชีวิตและผลงานของกวีคนใดคนหนึ่ง หรือเกี่ยวกับกวีนิพนธ์ยุคใดยุคหนึ่ง เช่น กวีนิพนธ์ร่วมสมัย ส่วนใหญ่แล้วมักเป็นส่วนประกอบงานอื่น ๆ หรือเป็นกิจกรรมในสถาบันการศึกษา ตัวอย่างที่ปรากฏ ได้แก่ นิทรรศการกวีนิพนธ์ร่วมสมัย นิทรรศการ "ยุคสมัยนี้...บทกวีไปถึงไหน" ซึ่งจัดโดยชุมนุมวรรณศิลป์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นต้น การจัดนิทรรศการมักจะไม่ได้จัดขึ้นมาเฉย ๆ โดยไม่มีโอกาสสำคัญ แต่โดยมากเป็นการจัดเนื่องในโอกาสต่าง ๆ แล้วมีการจัดกิจกรรมอื่น ๆ เช่น การแข่งขันกลอน การอ่านกวีนิพนธ์ ฯลฯ ไปพร้อม ๆ กันด้วยมากกว่า และโดยเฉพาะอย่างยิ่งหากเป็นผลงานของกวีที่ล่วงลับไปแล้ว ก็มักจะจัดนิทรรศการเพื่อเป็นการระลึกถึงกวีผู้นั้น ส่วนการจัดนิทรรศการกวีนิพนธ์ที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมให้คนทั่วไปได้เข้าไปสัมผัสกวีนิพนธ์นั้น ผู้วิจัยไม่พบว่านิทรรศการในประเทศไทยมีบทบาทที่ชัดเจนในด้านนี้

ประเทศอังกฤษมีการจัดนิทรรศการเพื่อเผยแพร่และส่งเสริมกวีนิพนธ์ ซึ่งนอกจากจะจัดแสดง ณ สถานที่หนึ่ง ๆ แล้ว ยังสามารถส่งไปจัดแสดงที่อื่นได้อีก มีลักษณะเป็นนิทรรศการเคลื่อนที่ ในการจัดแสดงนิทรรศการจะมีการทำสูจิบัตรประกอบ และอาจมีการจัดกิจกรรมอื่น ๆ ควบคู่กันไปด้วย หน่วยงานหนึ่งที่มีการจัดนิทรรศการกวีนิพนธ์แล้วส่งไปแสดงตามสถานที่ต่าง ๆ ก็คือ แผนกวรรณคดี ของบริติช เคาน์ซิล ซึ่งนอกจากจะจัดทำนิทรรศการขึ้นมาแสดงในประเทศอังกฤษแล้ว ยังส่งนิทรรศการไปแสดงในประเทศอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนกวีนิพนธ์อังกฤษในต่างประเทศด้วย ตัวอย่างนิทรรศการในลักษณะนี้ คือ นิทรรศการกวีร่วมสมัย (contemporary poets) ซึ่งนำเสนอเรื่องราวและผลงานของกวีร่วมสมัยของอังกฤษและให้ภาพของพัฒนาการด้านกวีนิพนธ์ของอังกฤษตั้งแต่ต้นทศวรรษ 1920 ได้เป็นอย่างดี

ในอเมริกานั้นมีการจัดนิทรรศการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับกวีนิพนธ์และกวีอยู่เช่นกัน เช่น Potry Publication Showcase นอกจากนี้ แนวโน้มในปัจจุบัน ก็คือ มีการส่งเสริมให้แสดงนิทรรศการบนเว็บไซต์ด้วย ซึ่งทาง The Academy of American Poets มีนโยบายให้เงินสนับสนุนการทำเว็บไซต์ที่แสดงนิทรรศการ โดยแยกเป็นนิทรรศการเกี่ยวกับความเป็นมาของกวีนิพนธ์ร่วมสมัย และนิทรรศการกวีนิพนธ์ในหัวข้อต่าง ๆ

ส่วนในประเทศฝรั่งเศส เนื้อหาและรูปแบบการจัดนิทรรศการก็ใกล้เคียงกับที่ปรากฏในประเทศไทย อังกฤษ และอเมริกา โดยสถานที่หรือผู้จัดนิทรรศการก็มักเป็นองค์กรที่ดูแลรับผิดชอบด้านกวีนิพนธ์โดยเฉพาะ ตัวอย่างนิทรรศการกวีนิพนธ์ ได้แก่ "Dominque Fourcade avec Pierre Buraglio"ที่จัดโดยศูนย์กวีนิพนธ์นานาชาติ(Centre international de poésie) นิทรรศการ Hongric: Poésie/Liberté เป็นต้น

สำหรับในเยอรมนีนั้น ในแต่ละปีมีนิทรรศการเกี่ยวกับวรรณกรรมมากมาย และนิทรรศการกวีนิพนธ์ก็ปรากฏแทรกอยู่ในงานเหล่านี้ เนื้อหาที่พบก็จะเกี่ยวข้องกับชีวิตและผลงานของกวีหรือนักเขียนที่พูดภาษาเยอรมัน รูปแบบที่จัดนั้น นอกจากจะนำเสนอเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น ตัวบทกวีนิพนธ์ และประวัติกวีแล้ว ยังมักจะมีภาพถ่าย ต้นฉบับงานเขียน หรือสิ่งของต่าง ๆ ที่เป็นของใช้ส่วน

ตัวของกวี เป็นต้น และในระหว่างการจัดแสดงนิทรรศการก็จะมีการจัดกิจกรรมอื่นๆ เสริมด้วย เพื่อดึงคนให้มาชมนิทรรศการ เช่น การบรรยาย การอ่านกวีนิพนธ์ ที่น่าสังเกตก็คือ องค์กรท้องถิ่นหลายแห่งจะให้ความสนใจในการจัดแสดงนิทรรศการอยู่เป็นประจำ ทั้งนี้เนื่องจากเป็นนโยบายที่จะสนับสนุนการเผยแพร่ผลงานของกวีและนักประพันธ์ท้องถิ่น และเห็นว่านิทรรศการนั้นมีส่วนช่วยทำให้มีผู้สนใจอ่านงานของกวีหรือนักประพันธ์ผู้นั้นมากขึ้น ตัวอย่างเช่น นิทรรศการผลงานของ Hermann Kersten ซึ่งจัดโดยหอสมุดประจำเมืองนูเร็มเบิร์ก นอกจากนี้ องค์กรส่งเสริมกวีนิพนธ์และห้องสมุดต่างๆ จะมีบทบาทในการจัดแสดงนิทรรศการเหล่านี้เป็นอย่างมาก ในบางครั้งนิทรรศการที่จัดขึ้นนั้นเป็นผลมาจากการค้นคว้าอย่างลึกซึ้งทางวิชาการทีเดียว ซึ่งในการจัดนิทรรศการเหล่านี้ ก็จะมีการทำสูจิบัตรที่ยอดเยี่ยม และให้ข้อมูลต่างๆ อย่างละเอียด ตัวอย่างเช่น นิทรรศการ "Fremde Nähe: Celan als Übersetzer" ซึ่งจัดโดยศูนย์เอกสารวรรณคดีเยอรมัน (Deutsches Literaturarchiv)เมืองมาร์บาค ซึ่งเป็นการจัดนิทรรศการใหญ่ที่นำเอาเอกสารสำคัญๆ ที่หาได้ยากมาแสดงให้ชม เช่น ต้นฉบับการแปลกวีนิพนธ์ของ Paul Celan ตั้งแต่ฉบับร่าง งานที่กำลังแก้ไข ตลอดจนผลงานที่เสร็จสมบูรณ์ ซึ่งเอกสารบางชิ้นยังไม่ได้มีการเปิดเผยมาก่อนด้วย ทำให้งานนิทรรศการเป็นที่สนใจมาก

กิจกรรมในร้านอาหาร/ร้านกาแฟ

ร้านอาหารและร้านกาแฟเป็นสถานที่หนึ่งที่มีกิจกรรมส่งเสริมกวีนิพนธ์เกิดขึ้นเป็นประจำ โดยส่วนมากร้านอาหารและร้านกาแฟเหล่านี้มักเป็นร้านที่อยู่ในโรงละคร หรือองค์กรส่งเสริมกวีนิพนธ์ต่างๆ หรืออาจเป็นร้านที่มีการประสานงานกับสำนักพิมพ์ หรือร้านหนังสือต่างๆ เป็นอย่างดี จึงจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมกวีนิพนธ์ในร้านของตน การจัดสถานที่เพื่อให้เป็นที่พบปะของผู้ที่สนใจกวีนิพนธ์ เปิดโอกาสให้มาทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน เช่น การอ่านกวีนิพนธ์ การเสวนา การพบกวี การบรรยาย การพบปะสังสรรค์ ฯลฯ มีส่วนทำให้เกิดความคึกคักในแวดวงกวีนิพนธ์และวรรณกรรมได้เป็นอย่างดี และเป็นศูนย์กลางที่จะกระจายข้อมูลข่าวสารต่างๆ ระหว่างผู้สร้างสรรค์ผลงานกับผู้รับหรือผู้อ่านงานด้วย กิจกรรมที่จัดนั้นอาจไม่ได้เป็นวิชาการโดยตรง แต่เน้นที่การพบปะ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในบรรยากาศที่เป็นกันเองมากกว่า จึงเป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมกวีนิพนธ์ด้วย

ในประเทศไทยมีการจัดกิจกรรมลักษณะนี้เช่นกัน คือ การเสวนามุมกาแฟของร้านนายอินทร์ กิจกรรมนี้จัดโดยร้านหนังสือ และมีแนวคิดในลักษณะเดียวกับที่ปรากฏในประเทศอื่นๆ นั่นคือ เปิดโอกาสให้มีการพบปะพูดคุย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของคนในแวดวงวรรณกรรมอยู่เป็นประจำ ในบรรยากาศที่ไม่เป็นทางการนัก และโดยมากเป็นการจัดกิจกรรมสนทนากับนักเขียนในหัวข้อต่างๆ เช่น กิจกรรมเสวนาเรื่องกวีนิพนธ์กับคนยุคใหม่ หรือกิจกรรมแนะนำหนังสือ เป็นต้น

ที่ประเทศอังกฤษ The Poetry Society มีการจัดกิจกรรมกวีนิพนธ์ในร้านกาแฟเช่นกัน โดยใช้ชื่อว่า "The Poetry Café" ร้านอาหารและกาแฟแห่งนี้จะเป็นสถานที่นัดพบสำหรับผู้สนใจกวีนิพนธ์และกวี ซึ่งนอกจากจะมีบาร์และร้านขายอาหารแบบอังกฤษแล้ว ยังมีห้องอ่านกวีนิพนธ์ที่มีเครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับให้คนเข้าไปใช้บริการอ่านกวีนิพนธ์ได้ มีการแจ้งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ

กิจกรรมส่งเสริมกวีนิพนธ์ต่าง ๆ รวมทั้งเป็นสถานที่จัดนิทรรศการเกี่ยวกับกวีนิพนธ์ด้วย นอกจากนี้ ร้านอาหารแห่งนี้ยังได้รับเลือกให้เป็นสถานที่จัด Chettenham Literature Festival ด้วย อีกตัวอย่างหนึ่ง คือ Areana Café ในเมือง Leeds ซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่จะนำนักเขียนมาพบกันที่นี่เพื่อส่งเสริมความสามารถของพวกเขา

ในสหรัฐอเมริกามีร้านกาแฟที่เป็นสถานที่จัดกิจกรรมกวีนิพนธ์อยู่หลายแห่งทั่วประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเดือนเมษายน ซึ่งเป็นเดือนแห่งกวีนิพนธ์นั้น จะมีการจัดกิจกรรมกวีนิพนธ์ต่าง ๆ ตามร้านอาหาร ร้านกาแฟ เช่น แสดงดนตรี อ่านกวีนิพนธ์ แนะนำหนังสือ เป็นต้น หรือให้กวีมาพบปะสังสรรค์กัน ตัวอย่างร้านกาแฟแห่งหนึ่งที่จัดกิจกรรมกวีนิพนธ์อยู่เป็นประจำ คือ Barnes & Nobles Café

ฝรั่งเศสมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมกวีนิพนธ์ในร้านกาแฟเช่นเดียวกัน ที่เรียกว่าเป็น Café poétique เป็นสถานที่แลกเปลี่ยนความคิดเห็น สถานที่แห่งการค้นพบ เป็นพื้นที่เปิดกว้างสำหรับทุกคน ตัวอย่างเช่นที่ร้านอาหาร "La Cravache d' or" จะเปิดรับกวีนิพนธ์ทุกวันอาทิตย์ที่สองของเดือน เพื่อให้คนที่สนใจมีโอกาสได้อ่าน ได้ฟังบทกวีนิพนธ์หรือบทกวีที่เขียนเอง พร้อมมีผู้ดำเนินรายการพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีบริการน้ำดื่มและกาแฟโดยที่ผู้เข้าชมไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ

ร้านอาหารหรือร้านกาแฟในเยอรมนีเป็นจุดนัดพบหนึ่งที่จัดกิจกรรมสำคัญทางวัฒนธรรมอยู่เป็นประจำ ตัวอย่างหนึ่งที่พบในเมืองแอร์ลังเง่น ก็คือ Theatercafé ซึ่งเป็นร้านกาแฟในโรงละครจะเป็นที่จัดกิจกรรมการอ่านกวีนิพนธ์ การสนทนากับกวีและนักเขียนอยู่เป็นประจำทุกวันอาทิตย์ที่ 2 ของเดือน และหากมีเทศกาลทางวรรณกรรมใด ๆ ในระหว่างนั้น กวี นักเขียน และคนที่สนใจก็สามารถมาร่วมพบปะสังสรรค์และทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่นั่นได้

ทัวร์กวีนิพนธ์/วรรณกรรม

การจัดทัวร์กวีนิพนธ์หรือทัวร์วรรณกรรมโดยทั่วไปมี 2 รูปแบบ คือ การเดินทางไปชมสถานที่ซึ่งมีความสำคัญในทางวรรณศิลป์ และการเดินทางโดยมีกวีหรือนักเขียนร่วมเดินทางไปด้วย และเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมเดินทางได้สัมผัสงานวรรณศิลป์ในรูปแบบต่าง ๆ การเดินทางไปชมสถานที่ต่าง ๆ นั้นอาจเป็นสถานที่ที่กล่าวถึงในกวีนิพนธ์หรือในวรรณคดี บ้านเกิดของกวีและนักประพันธ์ต่าง ๆ ซึ่งนอกจากจะเป็นการให้ความรู้ในทางประวัติศาสตร์วรรณกรรมแล้ว ผู้ที่เดินทางไปด้วยก็ยังได้รับความซาบซึ้งกับสถานที่และงานวรรณศิลป์เพิ่มขึ้นด้วย เมื่อได้สัมผัสสถานที่จริง ในรูปแบบหลัง ผู้ร่วมเดินทางจะได้มีโอกาสทำความรู้จักและพูดคุยกับกวีและนักเขียนอย่างเป็นกันเอง การเดินทางโดยมากมักจะเข้าไปสัมผัสธรรมชาติ และในระหว่างเดินทาง ผู้ร่วมเดินทางก็อาจได้มีโอกาสฝึกเขียนบทกวีของตนเอง และฟังการอ่านกวีนิพนธ์โดยตัวกวีเองด้วย ซึ่งจะทำให้ได้รับความเพลิดเพลินพร้อม ๆ กับการเรียนรู้ที่จะรับกวีนิพนธ์ในรูปแบบต่าง ๆ ด้วย

ในประเทศไทยมีการจัดกิจกรรมในรูปแบบการเดินทางพร้อมสัมผัสงานวรรณศิลป์อยู่บ้าง ตัวอย่างเช่น การจัดวรรณศิลป์สัญจรของสมาคมภาษาและหนังสือ โครงการ "ไรเตอร์สัญจร" เป็นต้น ซึ่งรูปแบบการจัดกิจกรรมประเภทนี้ก็จะเป็นการเชิญชวนนักเขียนและผู้สนใจเดินทางไป

สัมผัสธรรมชาติ ในขณะเดียวกันก็ได้แลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเห็นกัน และได้สนทนากับกวีและนักประพันธ์ ในบรรยากาศที่เป็นกันเอง อีกรูปแบบหนึ่งที่ปรากฏก็คือ การจัดทัวร์วรรณกรรมหรือวรรณศิลป์สัญจร โดยชมรมวรรณศิลป์ในสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ นั่นเอง ซึ่งโดยมากจะเป็นการเดินทางของสมาชิกในชมรม และนิสิตนักศึกษาในสถาบันเพื่อไปสัมผัสธรรมชาติ ในขณะเดียวกันก็มีการสอดแทรกความรู้และความบันเทิงจากงานวรรณศิลป์ด้วย เช่น มีการเชิญกวีและนักเขียนไปเป็นวิทยากรบรรยายในหัวข้อต่าง ๆ หรือเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมเดินทางได้แต่งคำประพันธ์ประเภทต่าง ๆ แล้วมาแลกเปลี่ยนกันอ่าน เป็นต้น

ประเทศอังกฤษมีการจัดกิจกรรมที่เป็นทัวร์กวีนิพนธ์ในลักษณะที่เป็นการนำเที่ยวพร้อมสัมผัสกวีนิพนธ์อยู่เช่นกัน โดยเป็นการเดินทางไปสำรวจเมืองต่าง ๆ แล้วให้ผู้ร่วมเดินทางเขียนบทกวีในระหว่างเดินทาง เพื่อบรรยายความรู้สึกของตน จากนั้นก็นำบทกวีเหล่านั้นมาอ่านกัน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการจัดโดยองค์กรส่งเสริมกวีนิพนธ์ต่าง ๆ นั่นเอง เช่น poetry tours of Covent Garden and Soho ซึ่งจัดโดย The Poetry Place หรือ poetry writers tour ซึ่งจัดโดย Arts Council of England and Regime Arts Boards เป็นต้น

สำหรับในเยอรมนีมีการจัดกิจกรรมในลักษณะทัวร์วรรณกรรมหรือทัวร์วัฒนธรรมอยู่เป็นประจำ โดยจะเป็นการเดินทางไปชมสถานที่น่าสนใจ ที่มีความสำคัญทางวรรณกรรมหรือวัฒนธรรม เช่น การจัดทัวร์ไปงานเทศกาลหนังสือเมืองแฟรงค์เฟิร์ต การนำเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวที่มีประวัติศาสตร์ทางวรรณกรรม การขี่จักรยานสัมผัสงานวรรณกรรม ซึ่งเรียกว่า "Literaturrad" เป็นต้น จะเห็นได้ว่า คนเยอรมันให้ความสนใจกับสถานที่ต่าง ๆ ที่มีเรื่องราวเกี่ยวกับกวีและนักเขียน จนถึงกับมีการทำคู่มือแนะนำอนุสรณ์สถานทางวรรณศิลป์ออกมาด้วย เช่น Literarische Gedenkstätten in Ostwürttemberg ซึ่งแนะนำอนุสรณ์สถานในเขตเวือร์เทมแบร์กตอนเหนือ เป็นต้น โดยที่คนเยอรมันถือเป็นความภาคภูมิใจของท้องถิ่นตนเอง ในการที่บ้านเกิดของตนเคยเป็นที่พำนักของกวีและนักเขียนที่มีชื่อเสียงมาก่อน

ส่วนในอเมริกาและฝรั่งเศสนั้น ผู้วิจัยไม่พบข้อมูลเกี่ยวกับการจัดทัวร์กวีนิพนธ์หรือทัวร์วรรณกรรมแต่อย่างใด

แผ่นพับ/แค็ตตาล็อก

รูปแบบการจูงใจมวลชนให้อ่านหนังสือกวีนิพนธ์ที่ดีพิมพ์ออกมาของ ร้านหนังสือ สำนักพิมพ์ หรือองค์กรต่าง ๆ ที่มีการตีพิมพ์ผลงานกวีนิพนธ์ มักจะทำแผ่นพับหรือแค็ตตาล็อกออกมาเพื่อแนะนำรายการหนังสือต่าง ๆ ข้อมูลที่จะปรากฏในแผ่นพับหรือแค็ตตาล็อกหนังสือเหล่านี้ก็คือ ชื่อหนังสือ กวี ภาพปกหนังสือ ราคา ปีที่พิมพ์ และบทย่อแนะนำหนังสือ ในบางครั้งแค็ตตาล็อกที่จัดทำอาจเป็นรูปเล่มสวยงาม รวบรวมหนังสือต่าง ๆ ไว้เป็นจำนวนมาก อาจเป็นเพียงแค็ตตาล็อกเล่มเล็ก ๆ หรืออาจเป็นเพียงแผ่นพับขนาดเล็กก็ได้ ซึ่งข้อมูลที่ปรากฏก็จะมากน้อยแตกต่างกันไป วัตถุประสงค์ในการทำแค็ตตาล็อกหรือแผ่นพับเหล่านี้ก็เพื่อส่งเสริมการขายและเป็นการประชาสัมพันธ์นั่นเอง นอกจากนี้ในบางองค์กรยังมีการจัดทำเอกสารลักษณะนี้ขึ้นเพื่อแนะนำองค์กรของตน โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับประวัติ เป้าหมาย กิจกรรม และบริการต่าง ๆ ขององค์กรนั้นด้วย

สำหรับในประเทศไทยนั้น ผู้วิจัยไม่พบว่ามีการทำแค็ตตาล็อกหรือแผ่นพับที่แนะนำหนังสือกวีนิพนธ์โดยเฉพาะ แต่สำนักพิมพ์หรือร้านหนังสือต่างๆ อาจมีการทำจดหมายข่าว แผ่นพับ หรือใบปลิวต่างๆ เพื่อแนะนำหนังสือของสำนักพิมพ์ และเพื่อประชาสัมพันธ์ให้ผู้อ่านได้รู้จักหนังสือใหม่ ในบางครั้งอาจมีลักษณะเหมือนวารสารเล่มเล็กๆ สำหรับสมาชิก ซึ่งภายในนั้นนอกจากจะมีบทความที่น่าสนใจแล้ว ยังอาจมีการสัมภาษณ์บุคคลต่างๆ เกี่ยวกับหนังสือ รายงานความเคลื่อนไหวในวงการหนังสือ การแนะนำหนังสือที่น่าสนใจ ตัวอย่างเช่น จดหมายข่าวของสำนักพิมพ์สามัคคีสาร (ดอกหญ้า) ศูนย์หนังสือจุฬาฯ เป็นต้น ซึ่งในส่วนที่เป็นการแนะนำหนังสือนั้น ก็จะมีภาพปกหนังสือ บทย่อ ราคา ชื่อผู้แต่ง และรายละเอียดอื่นๆ ปรากฏอยู่ด้วย

ในประเทศอังกฤษ สำนักพิมพ์หรือสมาคมกวีนิพนธ์ต่างๆ มีการจัดทำแผ่นพับหรือแค็ตตาล็อกหนังสือกวีนิพนธ์เพื่อประชาสัมพันธ์หนังสือของตน เช่น แค็ตตาล็อกของสำนักพิมพ์ Bloodaxe ซึ่งเป็นสำนักพิมพ์หนังสือกวีนิพนธ์แห่งแรกของอังกฤษ เป็นการรวบรวมรายชื่อหนังสือกวีนิพนธ์ทั้งหมดของสำนักพิมพ์แยกเป็นประเภทต่างๆ รวมทั้งมีบทความแนะนำหนังสือ และรายละเอียดอื่นๆ เกี่ยวกับหนังสือด้วย เช่น ราคา ปีที่พิมพ์ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีแค็ตตาล็อกของสำนักพิมพ์ Agenda ซึ่งทำออกมาเป็น stocklist เป็นแค็ตตาล็อกเล่มเล็กที่มีรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับวารสาร หนังสือกวีนิพนธ์ สรรนิพนธ์ เป็นต้น พร้อมทั้งราคา ใบสั่งซื้อ และที่อยู่สำหรับติดต่อ ในขณะที่แผ่นพับของ The Poetry Menu จะเป็นแค็ตตาล็อกพร้อมใบสั่งซื้อหนังสือกวีนิพนธ์ ซึ่งมีเฉพาะหนังสือที่ได้รับรางวัลต่างๆ มาเท่านั้น

อเมริกามีการทำแค็ตตาล็อกและแผ่นพับแนะนำหนังสือ และของที่ระลึกของสำนักพิมพ์หรือสมาคมกวีและนักประพันธ์ต่างๆ เช่นกัน โดยทำเป็นแค็ตตาล็อกเล็กๆ มีสีสันสวยงาม เช่น แค็ตตาล็อกของ Poets & Writers, Inc. ซึ่งเป็นแค็ตตาล็อกแนะนำหนังสือที่มีขนาดเป็นหนังสือฉบับกระเป๋าเล่มบาง มีรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับหนังสือ และราคา พร้อมทั้งใบสั่งซื้อหนังสือ หรือเป็นแผ่นพับแนะนำองค์กร เช่น แผ่นพับแนะนำ Poets & Writers, Inc. ซึ่งมีรายละเอียดบอกว่าองค์กรนี้มีการจัดกิจกรรมและบริการในด้านใดบ้าง มีรายชื่อกรรมการ และที่อยู่สำหรับติดต่อแนบคู่มากับแค็ตตาล็อกแนะนำหนังสือนี้ด้วย นอกจากนี้ยังมีการทำโปสการ์ดลักษณะต่างๆ เช่น โปสการ์ดของร้าน The Grolier Poetry Book Shop Inc. ที่เชิญชวนให้คนเข้าไปดูรายการหนังสือที่ร้านบนเว็บไซต์ หรือโปสการ์ดบทกวี เรียกว่า Poems to go ของสำนักพิมพ์ Knopf ซึ่งทำขายเป็นใบๆ ให้ผู้ที่สนใจซื้อไปส่งให้คนอื่น เหมือนกับเป็นอาหารสำเร็จรูปอย่างหนึ่ง

ในประเทศฝรั่งเศสมีการทำแค็ตตาล็อกหนังสือเป็นรูปเล่มขนาดใหญ่ที่มีสีสันสวยงามอยู่เช่นเดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีการทำแค็ตตาล็อกหนังสือกวีนิพนธ์สำหรับเด็กโดยเฉพาะ ซึ่งจะตีพิมพ์ให้มีลักษณะดึงดูดใจ มีรายละเอียดเกี่ยวกับหนังสือกวีนิพนธ์สำหรับเด็กๆ ตัวอย่างที่พบได้แก่ แค็ตตาล็อกของสำนักพิมพ์ Hachette ที่จะพิมพ์ออกมาเป็นประจำทุกปี เป็นคู่มือที่จะช่วยให้พ่อแม่เลือกซื้อหนังสืออ่านให้แก่ลูกได้ การจัดทำแค็ตตาล็อกลักษณะนี้สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมในการปลูกฝังนิสัยด้านการอ่านหนังสือตั้งแต่เล็กๆ ได้ดีอีกด้วย โดยในแค็ตตาล็อกจะมีภาพปกของหนังสือแต่ละเล่ม พิมพ์สี่สีสวยงาม และมีรายละเอียดเกี่ยวกับหนังสือแต่ละเล่มบอกไว้

ส่วนในเยอรมนีมีการโฆษณาหนังสือโดยการทำแค็ตตาล็อกเช่นเดียวกัน ซึ่งจะมีทั้งรายชื่อหนังสือวรรณกรรม บทย่อ และรายละเอียดเกี่ยวกับหนังสือนั้นๆ เช่น แค็ตตาล็อกของสำนักพิมพ์ ars vivendi verlag ในเมืองนูเร็มเบิร์ก ซึ่งจัดทำเป็นรายการโฆษณาหนังสือวรรณกรรมอย่างสวยงาม มีภาพปกของหนังสือแต่ละเล่มพร้อมบทย่อที่เรียกเป็นภาษาเยอรมันว่า Kurztext สรรนิพนธ์ฯลฯ โดยที่สำนักพิมพ์นี้เป็นสำนักพิมพ์ที่พิมพ์สรรนิพนธ์หลายเล่ม และได้รับความสนใจมาก ซึ่งการทำแค็ตตาล็อกที่มีสีสันสวยงามเช่นนี้ สะท้อนให้เห็นว่าวัฒนธรรมทางหนังสือเป็นเรื่องที่ "เจริญตา" ได้ด้วย นอกเหนือไปจากความ "เจริญใจ" ที่ได้จากการอ่าน

กวีนิพนธ์ในรถขนส่งมวลชน

กวีนิพนธ์ในรถขนส่งมวลชนเป็นรูปแบบหนึ่งในการนำกวีนิพนธ์ไปสู่มวลชน ลักษณะของกวีนิพนธ์ในรถขนส่งมวลชนที่ปรากฏนั้น มีตั้งแต่การปิดกระดาษที่มีบทกวีนิพนธ์ในขบวนรถขนส่งมวลชนต่างๆ รวมไปถึง ณ บริเวณสถานีรถเหล่านั้น การทำโปสเตอร์กวีนิพนธ์ติดในรถขนส่งมวลชนไปจนถึงการผลิตเป็นรายการโทรทัศน์ที่นำมาฉายในรถขนส่งมวลชนต่างๆ โดยเฉพาะที่นิยมทำกันมากก็คือ บนรถไฟใต้ดิน และเมื่อทำกิจกรรมนี้ต่อเนื่องกันระยะหนึ่ง ก็สามารถจะนำกวีนิพนธ์เหล่านี้มารวบรวมตีพิมพ์เป็นเล่ม แล้วนำออกจำหน่ายได้ด้วย การนำกวีนิพนธ์ไปสู่มวลชนในรูปแบบเช่นนี้ สามารถกระตุ้นให้คนที่ไม่เคยสัมผัสงานกวีนิพนธ์มาก่อน ได้มีโอกาสที่จะอ่านกวีนิพนธ์บ้าง และอาจสนใจถึงขั้นกลับไปหาอ่านต่อไปได้ ส่วนเกณฑ์ในการคัดเลือกกวีนิพนธ์มานำเสนอในรถขนส่งมวลชนนั้น โดยมากไม่จำกัดยุคสมัย แต่จะเน้นที่เนื้อหาและความคิดที่สื่อออกมาในกวีนิพนธ์มากกว่า และในบางครั้งก็เป็นเพียงกวีนิพนธ์สั้นๆ ที่ตัดตอนมาเท่านั้น

ในประเทศอังกฤษพบว่า กวีนิพนธ์ในที่สาธารณะ เช่น บนรถขนส่งมวลชนนั้น ช่วยให้ประชาชนรู้จักงานประเภทนี้มากขึ้น โครงการหนึ่งที่เป็นประจักษ์พยานในเรื่องนี้ก็คือ กิจกรรมที่เรียกว่า "Poems on the Underground" ซึ่งเริ่มจัดที่กรุงลอนดอน แต่ก็เป็นที่รู้จักกันทั่วประเทศ ลักษณะที่ทำคือ จะนำกวีนิพนธ์แปะเหมือนป้ายโฆษณาติดไว้บนรถไฟใต้ดิน ให้ผู้โดยสารอ่านในระหว่างเดินทาง บทกวีที่คัดมาติดมักเป็นบทสั้นๆ ซึ่งบางครั้งอาจเป็นบทกวีที่ตัดตอนมากจากบทกวียาวๆ มีทั้งบทกวีร่วมสมัยและจากยุคอื่นๆ มีความหลากหลาย ส่วนใหญ่อ่านง่าย และมีอารมณ์ขัน แต่ในบางครั้งก็แทรกบทกวีคลาสสิกที่เข้าใจยากปะปนไว้ด้วย บทกวีเหล่านี้ต่อมาจะนำมารวบรวมทำเป็นสรรนิพนธ์ ซึ่งมียอดจำหน่ายสูงถึง 125,000 เล่ม[2] กวีนิพนธ์บางบทมีการนำมาตีพิมพ์เป็นแผ่นใหญ่ๆ เพื่อใช้เป็นสื่อประกอบการสอนตามโรงเรียน และขณะนี้กำลังพัฒนาขยายขอบเขตให้กว้างขวางออกไปครอบคลุมรถประจำทางและป้ายโฆษณาต่างๆ ด้วย

สำหรับในสหรัฐอเมริกานั้น มีการผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับฉายบนรถขนส่งมวลชนเลยทีเดียว คือ รายการกวีนิพนธ์ที่ชื่อ "Poetry in Motion" จัดทำโดย The Poetry Society of America (PSA) ร่วมกับองค์การขนส่งมวลชนนิวยอร์ก(NYCT) โดยที่จะผลิตรายการสำหรับออกโทรทัศน์แล้วนำรายการนี้ไปแพร่ภาพในโทรทัศน์บนรถไฟใต้ดิน หรือรถประจำทาง เพื่อให้ผู้ใช้บริการขนส่งมวลชนได้ชม เป็นโครงการ "นำกวีนิพนธ์สู่มวลชน" ซึ่งประสบความสำเร็จมาก และจากการที่โครง

---

[1] A consultative Green Paper of the English Arts Funding System. London: Arts Council of England, 1998.

การเป็นที่นิยม จึงมีการจัดพิมพ์สรรนิพนธ์ ซึ่งคัดมาจากกวีนิพนธ์ในโครงการนี้ พิมพ์รวมเล่มออกมาจำหน่ายด้วย

บนรถไฟใต้ดิน และตามสถานีรถไฟใต้ดินต่างๆ ในประเทศฝรั่งเศส มีการติดกวีนิพนธ์ต่างๆ ไว้ให้อ่านเช่นกัน โดยที่ไม่ได้เจาะจงว่าจะต้องเป็นกวีนิพนธ์ร่วมสมัยเท่านั้น แต่รวมไปถึงกวีนิพนธ์คลาสสิก และกวีนิพนธ์ของต่างชาติด้วย การเลือกบทกวีมานำเสนอบนรถไฟใต้ดินนั้นจะให้ความสำคัญแก่ความคิดที่สื่อในกวีนิพนธ์เหล่านั้นเป็นหลัก และหลังจากที่นำไปติดบนรถไฟใต้ดินและตามสถานีต่างๆ เช่นนี้แล้ว ก็จะนำกวีนิพนธ์เหล่านี้มารวมเล่มตีพิมพ์ และจำหน่ายด้วย

ส่วนในเยอรมนีนั้น มีกวีนิพนธ์ในรถขนส่งมวลชนเช่นเดียวกัน โดยจะติดกวีนิพนธ์ไว้บนรถไฟใต้ดิน(U-Bahn) และรถไฟมหานครชานเมือง(S-Bahn) ในเมืองใหญ่ต่างๆ เช่น มิวนิค ชตุทการ์ต เป็นต้น โดยมากบทกวีที่นำมาติดในรถขนส่งมวลชนนั้นจะเป็นกวีนิพนธ์ประเภทเตือนสติหรือสอนใจ

สำหรับในประเทศไทยนั้น ไม่ปรากฏว่ามีการนำเสนอกวีนิพนธ์ในรถขนส่งมวลชนแต่อย่างใด ในระดับท้องถิ่นอาจมีการนำคำสอนใจ หรือคำคมมาติดท้ายรถบรรทุกต่างๆ บ้าง แต่ก็ไม่ได้เป็นการส่งเสริมกวีนิพนธ์ในลักษณะที่ได้บรรยายมาข้างต้น

รายการวิทยุ/โทรทัศน์

วิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์เป็นสื่อมวลชนที่สามารถมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการส่งเสริมกวีนิพนธ์ได้เป็นอย่างดี เนื่องจากสามารถเข้าถึงคนหมู่มากได้ และเป็นสื่อที่ได้รับความนิยม นอกจากนี้ยังมีขอบเขตกว้างขวางอีกด้วย การส่งเสริมกวีนิพนธ์ในรูปแบบรายการวิทยุและรายการโทรทัศน์ที่ปรากฏ ได้แก่ รายการอ่านกวีนิพนธ์ รายการแนะนำวรรณกรรม รายการแนะนำหรือสัมภาษณ์และพูดคุยกับกวีและนักประพันธ์ รายการแนะนำและวิจารณ์หนังสือ ตลอดจนรายการที่ให้ความรู้เกี่ยวกับวรรณกรรมประเภทต่างๆ เป็นต้น บทบาทของวิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์ในการส่งเสริมกวีนิพนธ์นั้นอาจแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ ขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมในการรับสาร และนโยบายด้านสื่อมวลชนของประเทศนั้นๆ ด้วย ว่ามีการสนับสนุนด้านสัดส่วนของรายการด้านศิลปวัฒนธรรมรวมไปถึงวรรณกรรมอย่างไรบ้าง

รายการวิทยุและโทรทัศน์ในประเทศไทยที่มีส่วนในการส่งเสริมกวีนิพนธ์นั้น ยังปรากฏแทรกอยู่ตามสถานีต่างๆ แม้จะมีไม่มากนัก ทางด้านรายการวิทยุกระจายเสียงนั้นไม่พบรายการที่เป็นรายการกวีนิพนธ์โดยตรง แต่มีหลายรายการที่เป็นรายการวรรณกรรมและหนังสือ ซึ่งมีหลายรูปแบบ ทั้งที่เป็นรายการที่เป็นเอกเทศ เป็นรายการวรรณกรรมโดยเฉพาะ หรือเป็นเพียงส่วนหนึ่งที่แทรกอยู่ในรายการเปิดเพลงของสถานีต่างๆ ตัวอย่างรายการเหล่านี้ ได้แก่ รายการ “ลิทเทอรารี่ คอร์เนอร์” รายการ “แม็กกาซีน โทวต” รายการ “บุ๊ค คอร์เนอร์” รายการ “คุยเฟื่องเรื่องหนังสือ” ซึ่งเป็นรายการที่จัดโดยภาคเอกชน ส่วนรายการของภาครัฐบาลนั้น ปรากฏอยู่ในรายการของวิทยุศึกษา เช่น รายการ “เพลินวรรณกรรม” หรือรายการ “หนังสือหนังหา” เป็นต้น ในส่วนของรายการโทรทัศน์นั้น ในช่วงหนึ่งเคยมีรายการ “ลับแลกลอนสด” ซึ่งเป็นรายการที่เป็นเวทีเกิดของกวีร่วมสมัยหลายคนทีเดียว แต่ปัจจุบันเลิกผลิตไปแล้ว ส่วนรายการโทรทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมที่มี

อยู่ในปัจจุบันนั้น อยู่ในรูปแบบรายการแนะนำหนังสือเป็นส่วนใหญ่ เช่น รายการ "คุยเฟื่องเรื่องหนังสือ" รายการ "คืนนี้.. เรามีหนังสือเป็นเพื่อน" เป็นต้น ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่า รายการวิทยุและโทรทัศน์ที่เป็นรายการวรรณกรรมเหล่านี้ ส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนการเงินจากสำนักพิมพ์หรือร้านขายหนังสือใหญ่ๆ ทำให้การนำเสนอยังไม่หลากหลายเท่าที่ควร เพราะเน้นการประชาสัมพันธ์และแนะนำหนังสือในสำนักพิมพ์เหล่านั้นเป็นหลัก ในขณะเดียวกัน การที่รายการส่วนใหญ่เป็นของเอกชน บางครั้งรายการวรรณกรรมเหล่านี้ก็ไม่สามารถอยู่ได้ยืนยาวและต่อเนื่องเท่าไรนัก เปลี่ยนไปตามผู้สนับสนุนรายการ

ในประเทศอังกฤษมีการนำเสนอกวีนิพนธ์ในสื่อวิทยุและโทรทัศน์ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ โดยที่มีรายการกวีนิพนธ์โดยเฉพาะ ซึ่งเป็นรายการอ่านกวีนิพนธ์หรือรายการที่กล่าวถึงกวีนิพนธ์ในลักษณะต่างๆ เช่น รายการ Poetry Please ซึ่งเป็นรายการวิทยุในสถานีวิทยุความยาวประมาณ 20 นาที ที่มีผู้ฟังเป็นจำนวนมาก จากการสำรวจในปี ค.ศ.1995 มีผู้ฟังถึง 200,000 คน[3] รายการนี้ออกอากาศทางสถานีวิทยุ Radio 4 ส่วนในโทรทัศน์นั้น ตัวอย่างของรายการกวีนิพนธ์ได้แก่ รายการชุด "Rhymes and Reason" ที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 4 (Channel 4) และรายการ "Rhyme Watch" ทางสถานีโทรทัศน์บีบีซี เป็นต้น

ในสหรัฐอเมริกา มีรายการวิทยุและรายการโทรทัศน์หลายรายการที่เป็นรายการเกี่ยวกับกวีนิพนธ์ โดยมีลักษณะรายการและรูปแบบแตกต่างกันไป รายการวิทยุกระจายเสียงส่วนใหญ่เป็นการสัมภาษณ์ การอ่านกวีนิพนธ์ หรือการแสดง โดยกวี นักเขียน นักร้อง และเจ้าของสำนักพิมพ์ต่างๆ เป็นต้น ตัวอย่างเช่น รายการ "Poetry-in-the-Morning" ซึ่งเป็นรายการของ Teachers & Writers Collaborative เป็นต้น ส่วนรายการโทรทัศน์ ได้แก่ รายการ "Poetry Reading by Guest Poets" ซึ่งจะมีกวีรับเชิญมาอ่านกวีนิพนธ์ รายการ "Authors and Critics" ซึ่งแนะนำนักเขียนและผลงาน สำหรับรายการที่ประสบความสำเร็จมากที่สุด คือ รายการ "The United States of Poetry" ซึ่งเป็นรายการสารคดีที่นำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับกวีนิพนธ์ ตั้งแต่กลุ่มที่เป็นกระแสหลักไปจนถึงกลุ่มเล็กๆ ต่างๆ ซึ่งการชมรายการทำให้ผู้ชมรู้สึกเหมือนได้เดินทางเพื่อสัมผัสชีวิตและวิญญาณของคนทั้งชาติ รายการนี้ประสบความสำเร็จมากจนภายหลังผู้จัดได้จัดพิมพ์หนังสือและผลิตแผ่นซีดีจากรายการนี้ออกมาจำหน่ายด้วย

รายการวิทยุและโทรทัศน์ด้านวรรณกรรมของฝรั่งเศสนั้นมีอยู่เช่นกัน โดยรายการส่วนใหญ่จะออกอากาศทางสถานี France Culture ซึ่งจะมีรายการเกี่ยวกับกวีนิพนธ์อยู่เป็นประจำ เช่น รายการวิทยุ "Matinées littéraires"(วรรณกรรมตอนเช้า) ทางรายการจะเสนอแก่นความคิดแล้วเชิญให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมโดยการคัดเลือกบทกวีที่ชื่นชอบส่งไปให้ทีมงานผู้ผลิตรายการ และบางส่วนทีมงานก็เป็นฝ่ายคัดเลือกมาเอง บทกวีที่ส่งมาก็จะนำไปออกรายการอ่านกวีนิพนธ์โดยศิลปินอาชีพ โดยไม่มีการวิพากษ์วิจารณ์ หรือการสนทนาใดๆ เกี่ยวกับบทกวีที่นำมาอ่าน และผู้ฟังซึ่งจะเป็นผู้ลงคะแนนเสียงคัดเลือกบทกวีที่ประทับใจตามลำดับความชอบ ส่งไปให้ทางทีมงาน จากนั้นทีมงานจะคัดเลือกบทกวีที่ได้รับคะแนนมากที่สุดมาจัดทำเป็นสรรนิพนธ์

---

[3] Mc Keone G. and O' Brien J. A Poetry Survey for the Arts Council of England: Key Findings. London: Arts Council of England, 1996.

ส่วนในเยอรมนีนั้นมีทั้งรายการวิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์ที่เป็นรายการเกี่ยวกับวรรณกรรมอยู่หลายรายการทีเดียว จากการที่เยอรมนีมีการปกครองแบบไม่รวมศูนย์แต่เน้นท้องถิ่น ทำให้มีการจัดตั้งสถานีวิทยุโทรทัศน์ของแต่ละท้องถิ่นไปด้วย ซึ่งแต่ละสถานีจะมีการวางผังรายการวิทยุและโทรทัศน์ใกล้เคียงกัน คือ จะมีส่วนหนึ่งสำหรับรายการด้านวรรณกรรม ซึ่งเมื่อนับรวมรายการของทุกสถานีแล้วก็จะพบว่ามีรายการวรรณกรรมเป็นจำนวนไม่น้อยทีเดียว ตัวอย่างรายการวิทยุกระจายเสียงที่พบ ได้แก่ รายการวรรณกรรมทางวิทยุ(Literatur im Hörfunk) ทางสถานีวิทยุตอนใต้ และสถานีวิทยุตะวันตกเฉียงใต้(SDF/SWF) ซึ่งเป็นคลื่นเฉพาะสำหรับรายการวัฒนธรรม' ส่วนใหญ่มีรายการวรรณกรรมในช่วงบ่ายและเย็นวันเสาร์-อาทิตย์ เช่น รายการ "Literatur am Samstagnachmittag(วรรณกรรมวันเสาร์บ่าย) "Literatur am Dienstagabend"(วรรณกรรมเย็นวันอังคาร) "Literarische Filmerzählung"(วรรณกรรมในภาพยนตร์) เป็นต้น ส่วนรายการโทรทัศน์โดยทั่วไปเป็นการสนทนาหรือพูดคุยกับนักเขียนและนักวิชาการรับเชิญ เช่น สนทนาเรื่อง "นักเขียนในโลกสมัยใหม่" "การข้ามแดนของกวีนิพนธ์" ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์บาวาเรีย นอกจากนี้ยังมีรายการอ่านกวีนิพนธ์และวรรณกรรมทางโทรทัศน์ เช่น รายการอ่านวรรณกรรมในสถานีวิทยุโทรทัศน์ Deutsche Welle ซึ่งแพร่ภาพผ่านดาวเทียมไปทั่วโลกอีกด้วย

กวีนิพนธ์ในสื่อโสตทัศน์ต่าง ๆ

กวีนิพนธ์ในปัจจุบันไม่ได้จำกัดรูปแบบการรับอยู่เพียงแค่การอ่านหนังสือ หรือการฟังการอ่านกวีนิพนธ์ "สด" เท่านั้น แต่ยังสามารถไปถึงผู้รับได้ในรูปแบบที่อยู่ในสื่อโสตทัศน์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นแถบบันทึกเสียง วิดีโอ ซีดี ซีดีรอม และโทรศัพท์ ในยุคแห่งข้อมูลข่าวสารนั้นเป็นการแข่งขันกันในการที่จะส่งสารต่าง ๆ ไปถึงตัวผู้รับโดยนำเทคโนโลยีต่าง ๆ มาใช้ ซึ่งหลักการดังกล่าวมาประยุกต์ใช้กับการเผยแพร่กวีนิพนธ์เช่นกัน การส่งเสริมกวีนิพนธ์โดยการนำเสนอกวีนิพนธ์ในรูปสื่อโสตทัศน์ต่าง ๆ จึงเข้ามามีบทบาทมากขึ้นในหลายประเทศ เช่น มีการบันทึกการอ่านกวีนิพนธ์ การสัมภาษณ์กวี การแสดง หรือรายการวิทยุและโทรทัศน์เกี่ยวกับกวีนิพนธ์ลงในสื่อโสตทัศน์ต่าง ๆ เหล่านี้ เพื่อนำออกจำหน่าย หรือให้บริการยืมตามห้องสมุดต่าง ๆ หรือการบันทึกการอ่านกวีนิพนธ์ไว้แล้วให้ผู้สนใจโทรศัพท์เข้าไปรับฟังการอ่านกวีนิพนธ์เหล่านั้นได้ การใช้สื่อโสตทัศน์ต่าง ๆ เหล่านี้จึงทำให้ผู้รับกวีนิพนธ์เข้าถึงงานได้หลายวิธีมากขึ้น ตามความสะดวก และตามความพอใจของแต่ละคน

การนำเสนอผลงานกวีนิพนธ์ในรูปสื่อโสตทัศน์ต่าง ๆ ในประเทศไทยนั้นมีน้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากเป็นการจำหน่าย ที่ปรากฏมักจะอยู่ในรูปการบันทึกกิจกรรมส่งเสริมกวีนิพนธ์ที่ได้จัดขึ้นไว้เพื่อให้ผู้สนใจสามารถย้อนกลับไปชมหรือฟังได้ในภายหลัง เช่น เทปและวิดีโอที่บันทึกการอ่านกวีนิพนธ์ การสัมมนา การบรรยาย การแข่งขันกลอนสด การแสดงบนเวที เป็นต้น สื่อโสตทัศน์เหล่านี้ส่วนใหญ่จะเก็บไว้ที่หน่วยงานที่เป็นผู้จัดกิจกรรม ซึ่งในบางแห่งอาจให้บุคคลภายนอกเข้าไปยืมฟังและชมได้ด้วย ตัวอย่างเช่น เทปกิจกรรมการแสดงของศูนย์สังคีตศิลป์ วิดีโอการอ่านกวีนิพนธ์เป็นต้น ในส่วนที่เป็นการผลิตสื่อเหล่านี้เพื่อจัดจำหน่ายนั้น มีน้อยมาก ที่ปรากฏนั้นก็เป็นการทำกันเองในกลุ่มกวี เช่น เทปการอ่านกวีนิพนธ์ของกลุ่มอุกกาบาต เป็นต้น นอกนั้นพบว่าส่วนใหญ่เป็น

เทปการอ่านนิทานสำหรับเด็กที่จะมีการบันทึกเสียงไว้ในแถบบันทึกเสียงแล้วจำหน่ายคู่กับหนังสือ การผลิตสื่อโสตทัศน์ต่าง ๆ เพื่อนำเสนอกวีนิพนธ์จึงไม่ค่อยปรากฏ

ในประเทศอังกฤษ อเมริกา ฝรั่งเศส และเยอรมนี มีการผลิตสื่อโสตทัศน์ต่าง ๆ ที่นำเสนอผลงานกวีนิพนธ์ เช่น เทป วิดีโอ ซีดี และซีดีรอม รูปแบบพื้นฐานที่มีปรากฏในทั้ง 4 ประเทศนี้ คือ แถบบันทึกเสียงการอ่านกวีนิพนธ์ วิดีโอการอ่านและการแสดงกวีนิพนธ์ หรือการสัมภาษณ์กวี ซีดีและซีดีรอมบันทึกผลงานกวีนิพนธ์ ที่จัดทำขึ้นเพื่อจำหน่ายแก่ประชาชนทั่วไป สื่อโสตทัศน์ที่บันทึกการอ่านกวีนิพนธ์เหล่านี้ อาจเป็นการอ่านโดยตัวกวีเอง หรือเป็นการรวมกวีนิพนธ์เฉพาะประเภท เช่น กวีนิพนธ์แนวแร็พ หรือเป็นการบันทึกกิจกรรมการอ่านกวีนิพนธ์ครั้งพิเศษครั้งใดครั้งหนึ่ง

การใช้สื่ออีกรูปแบบหนึ่งที่น่าสนใจก็คือ การอ่านกวีนิพนธ์ทางโทรศัพท์ที่พบในเยอรมนี โดยที่จะให้กวีรับเชิญมาอ่านผลงานของตนบันทึกเทปเสียงไว้ แล้วให้ผู้สนใจโทรศัพท์เข้ามารับฟังการอ่านกวีนิพนธ์นั้น ๆ ได้ ส่วนใหญ่บทกวีหนึ่งจะสามารถฟังได้เป็นเวลาประมาณ 1-2 สัปดาห์ ปัจจุบันเมืองต่าง ๆในเยอรมนีที่มีบริการการอ่านกวีนิพนธ์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมวัฒนธรรมเยอรมันที่เรียกว่า "โทรศัพท์วรรณกรรม"(Literaturtelefon) อยู่ประมาณ 25 แห่ง[4] โดยที่เมืองซตุทการ์ตเป็นที่รู้จักมากที่สุด แม้ว่ากวีนิพนธ์ที่รับฟังทางโทรศัพท์นั้นอาจไม่ใช่งานที่มีคุณภาพนัก แต่การจัดกิจกรรมดังกล่าวนั้นก็ชี้ให้เห็นว่าฝ่าย"รัฐ" นั้นให้การสนับสนุนกวีนิพนธ์และวรรณกรรม และพร้อมที่จะทดลองใช้สื่อต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่งานวรรณกรรมด้วย

เว็บไซต์เกี่ยวกับกวีนิพนธ์

การส่งเสริมและเผยแพร่กวีนิพนธ์ทางอินเตอร์เนตนั้น ถือเป็นรูปแบบใหม่ที่เข้ามามีความนิยมในยุคข้อมูลข่าวสาร การที่คนทั่วโลกสามารถติดต่อสื่อสารผ่านอินเตอร์เนต ทำให้เกิดเว็บไซต์ (web site) ด้านกวีนิพนธ์ขึ้นมากมายเช่นเดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นผู้นำในการใช้อินเตอร์เนตอยู่แล้ว องค์กรส่งเสริมกวีนิพนธ์หลาย ๆ แห่ง ทั้งในอังกฤษ อเมริกา ฝรั่งเศส และเยอรมนี มีการทำโฮมเพจ (home page)แนะนำองค์กรและกิจกรรมที่จัด ข้อมูลหลาย ๆ ส่วน จึงสามารถค้นหาโดยเข้าไปอ่านในเว็บไซต์เหล่านี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นมหกรรมกวีนิพนธ์ การประชุมสัมมนา การแลกกันอ่านบทกวี หรือการเข้าไปค้นข้อมูลเกี่ยวกับกวีนิพนธ์ตามห้องสมุดใหญ่ ๆ บางแห่ง เว็บไซต์ต่าง ๆ เหล่านี้มีประโยชน์มากในการติดต่อสื่อสาร ส่วนในด้านการนำเสนอผลงานกวีนิพนธ์ หรือการที่ให้คนเขียนบทกวีเข้าไปแลกกันอ่านนั้นเป็นส่วนที่ไม่อาจบ่งบอกคุณภาพได้ โดยมากเป็นกวีนิพนธ์ที่มีเนื้อหาเบา ๆ มากกว่า ตัวอย่างของเว็บไซต์กวีนิพนธ์บางส่วนนั้น ผู้วิจัยได้รวบรวมไว้ในภาคผนวกแล้ว

ในส่วนของประเทศไทย ผู้วิจัยยังไม่พบข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรม องค์กรส่งเสริมกวีนิพนธ์ หรือการนำเสนอผลงานกวีนิพนธ์ตามเว็บไซต์ต่าง ๆ แต่อย่างใด

---

[4] Heinrich, Werner and Klein, Armin. Kulturmanagement von A-Z. München: Verlag C.H. Beck, 1996.

การประชุม/สัมมนา/เสวนา/ปาฐกถา

การจัดกิจกรรมส่งเสริมกวีนิพนธ์โดยการประชุม สัมมนา เสวนา หรือปาฐกถานั้น อาจเป็นกิจกรรมทางวิชาการ หรือไม่ก็เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างนักวิชาการวรรณคดี หรือในกลุ่มกวี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถาบันการศึกษาต่างๆ ในการประชุมสัมมนา เสวนา หรือปาฐกถาต่างๆ เหล่านี้ มักจะมีการหยิบยกประเด็นต่างๆ เกี่ยวกับกวีนิพนธ์มาพูดและอภิปรายกัน เพื่อศึกษาสิ่งที่เกิดขึ้นและนำเสนอแนวทางเพื่อการปรับปรุงเกี่ยวกับการศึกษาด้านกวีนิพนธ์ การสร้างสรรค์กวีนิพนธ์ ในขณะเดียวกันการจัดกิจกรรมรูปแบบนี้ก็เป็นการเผยแพร่กวีนิพนธ์ไปสู่ผู้อ่านด้วย โดยการให้ความรู้ในเรื่องต่างๆ เช่น กวีนิพนธ์ในแต่ละยุคสมัย ลักษณะงานหรือแนวคิดของกวีกลุ่มต่างๆ การตีความงานกวีนิพนธ์ สภาพปัญหาและความเป็นไปในแวดวงกวีนิพนธ์ เป็นต้น ในทุกประเทศจึงมีการส่งเสริมกวีนิพนธ์ในรูปแบบดังกล่าว องค์กรที่จัดกิจกรรมเหล่านี้มักจะเป็นห้องสมุด ศูนย์เอกสาร สถาบันการศึกษาต่างๆ และองค์กรส่งเสริมกวีนิพนธ์อื่นๆ

การส่งเสริมกวีนิพนธ์โดยการจัดกิจกรรมการประชุม การสัมมนา การเสวนา หรือปาฐกถานั้น มีอยู่เป็นประจำทั้งในประเทศไทย อังกฤษ อเมริกา ฝรั่งเศส และเยอรมนี ตัวอย่างหัวข้อที่พบมีการประชุมและสัมมนาในประเทศไทย ได้แก่ การสัมมนาทางวิชาการเรื่อง "แนวทางการวิจักษ์วรรณคดีร้อยกรอง" ซึ่งจัดโดย ภาควิชาวรรณคดี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ "สืบสานงานกวีศรีแผ่นดิน" ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ "ภาษาและวรรณกรรม" ซึ่งจัดโดยโครงการวารสารธรรมศาสตร์ และสมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย การอภิปรายเรื่อง "ยุคทองของกวีไทย" และ "30 ปี วรรณศิลป์ ความคิดผ่านตัวอักษรเพื่อสร้างสรรค์สังคม" โดยชุมนุมวรรณศิลป์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ การเสวนาเรื่อง "กวีนิพนธ์กับคนรุ่นใหม่" ที่จัดโดยร้านหนังสือนายอินทร์ "การประชุมกวีไทย" ที่มหาวิทยาลัยศิลปากร นครปฐม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในโครงการวิจัยเรื่อง "กวีนิพนธ์ในฐานะพลังปัญญาทางสังคม: ประสบการณ์จากวรรณคดีไทย อังกฤษ อเมริกัน ฝรั่งเศส และเยอรมัน" เป็นต้น ซึ่งในตัวอย่างสุดท้ายนี้ เป็นโอกาสที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับภูมิหลังของกวีไทยที่ไม่เคยมีใครได้สำรวจมาก่อนเลย เนื่องจากเป็นข้อมูลที่ได้จากคำบอกเล่าของกวีโดยตรง

ในประเทศอังกฤษมีการจัดกิจกรรมทั้ง 4 อย่างดังกล่าวนี้เช่นเดียวกัน เช่น การประชุมเกี่ยวกับกวีนิพนธ์ร่วมสมัยในอังกฤษและการสอนกวีนิพนธ์ จัดโดย บริติช เคาน์ซิล การสัมมนาเรื่อง "Contemporary Poetry: Technique and Performance" ที่มหาวิทยาลัยลอนดอน และ "Literature and the New Millenium" ที่ University of Sussex เป็นต้น

ในสหรัฐอเมริกา มีการจัดกิจกรรมในลักษณะนี้มากมายทีเดียว โดยเฉพาะอย่างยิ่งตามมหาวิทยาลัย และองค์กรส่งเสริมกวีนิพนธ์ต่างๆ ตัวอย่างเช่น การประชุมสัมมนาเรื่อง "Poetry and the Public Sphere: A Conference on Contemporary Poetry" ซึ่งจัดโดย Rutgers University การสัมมนาเรื่อง"American Poetry in the 1950s" ที่จัดโดย National Poetry Foundation เป็นต้น

ส่วนในประเทศฝรั่งเศส มีการจัดกิจกรรมในรูปแบบนี้เช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดเสวนาโต๊ะกลม ที่เป็นการพูดคุยและอภิปรายในประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกวีนิพนธ์ เช่น เรื่องบทบาทของวารสารและสรรนิพนธ์ (Rôle des revues et des anthologies) เรื่องการตีพิมพ์ และจัดจำหน่ายหนังสือกวีนิพนธ์ (L' économie de la poésie: spècificité Edition/ Distribution/

Diffusion) การเสวนาเรื่องการส่งเสริมกวีนิพนธ์ (Un mécénat pour la poésie) และการอภิปรายและสนทนาเรื่องทิศทางของวารสารกวีนิพนธ์ (Où va "Poésie" ?) เป็นต้น

ในเยอรมนีมีการจัดกิจกรรมแบบเดียวกัน โดยเป็นการประชุม สัมมนา และอภิปรายในหัวข้อต่างๆ นอกจากนี้ยังมีการประชุมกวีนิพนธ์ ซึ่งจัดขึ้นเป็นประจำทุกปีด้วย เช่น การประชุมกวีนิพนธ์ "Colloquium Neue Poesie" ซึ่งมีมาตั้งแต่ปี ค.ศ.1978 เป็นต้น

ชั้นเรียน/ การอบรมเกี่ยวกับกวีนิพนธ์

การส่งเสริมกวีนิพนธ์อีกรูปแบบหนึ่งที่เป็นการให้ความรู้และฝึกทักษะทั้งในด้านการอ่านและการเขียนกวีนิพนธ์โดยตรง ก็คือ การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ หรือการเปิดชั้นเรียนต่างๆ เกี่ยวกับการฝึกฝนการอ่านและเขียนกวีนิพนธ์ นอกเหนือไปจากการสอนวิชากวีนิพนธ์ ซึ่งมักจะเป็นส่วนหนึ่งในหลักสูตรภาษาและวรรณคดีของแต่ละประเทศแล้ว ยังอาจจัดการอบรมหรือชั้นเรียนพิเศษขึ้นสำหรับกวี ครู และผู้สนใจ ได้เข้ามาใช้เวลาระยะสั้นในการฝึกฝนการอ่านและการเขียนกวีนิพนธ์ได้ด้วย ชั้นเรียนและการอบรม รวมไปถึงการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับกวีนิพนธ์เหล่านี้ มีหลายลักษณะ ตั้งแต่ที่เป็นกิจกรรมเล็กๆ ณ สถานที่ใดสถานที่หนึ่ง หรือเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมอื่นๆ เช่น ในระหว่างงานมหกรรมกวีนิพนธ์ต่างๆ การอบรมเชิงปฏิบัติการตามห้องสมุด หรือองค์กรส่งเสริมกวีนิพนธ์ต่างๆ ที่มีอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องกัน ตลอดจนการศึกษาในหลักสูตรด้านการเขียนในระดับปริญญาโทเลยทีเดียว

การเรียนการสอนเกี่ยวกับกวีนิพนธ์ในประเทศไทย นอกจากจะเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนภาษาไทยในโรงเรียนมัธยม และหลักสูตรภาษาไทยหรือวรรณคดีศึกษาในระดับอุดมศึกษาแล้ว ก็ยังมีการเปิดอบรมหรือชั้นเรียนกวีนิพนธ์สำหรับบุคคลทั่วไป หรือชั้นเรียนที่ไม่ได้อยู่ในหลักสูตรการศึกษาใดๆ อยู่บ้าง แต่ไม่มากนัก ส่วนหนึ่งที่พบนั้นเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นโดยนิสิตนักศึกษา คือ โดยชมรมวรรณศิลป์ของสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ เช่น โครงการ "ป่าหนาวเราอุ่นด้วยไอกลอน" ที่จัดโดยชุมนุมวรรณศิลป์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นต้น รูปแบบที่จัดคือ มีการเชิญกวีมาเป็นวิทยากร และผู้ที่เข้าร่วมอบรมเป็นนักศึกษา นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมการอบรมด้านการเขียนประเภทต่างๆ ซึ่งจัดโดยองค์กรส่งเสริมกวีนิพนธ์และวรรณกรรมต่างๆ อยู่บ้าง เช่น โครงการอบรมนักเขียนเยาวชน ของสมาคมภาษาและหนังสือ และการอบรมการเขียนร้อยกรองของสมาคมนักกลอนแห่งประเทศไทย เป็นต้น

ในประเทศอังกฤษ พบว่า นอกเหนือไปจากการเรียนการสอนกวีนิพนธ์ในสถาบันการศึกษาซึ่งมีจนถึงระดับปริญญา เช่น หลักสูตร Postgraduate Diploma in Creative Writing and Personal Development ที่ University of Sussex ยังมีการเปิดชั้นเรียนกวีนิพนธ์ หรือการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการเขียนและการอ่านกวีนิพนธ์อยู่มากมายทีเดียว มีหลายองค์กรที่มีชั้นเรียนกวีนิพนธ์หรือการอบรมเชิงปฏิบัติการอยู่เป็นประจำ เช่น Arvon Centre ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากคณะกรรมการส่งเสริมศิลปะ จะเปิดให้ผู้สนใจเข้าไปฝึกฝนการเขียนกวีนิพนธ์ระยะสั้นได้ โดยมีกวีที่มีชื่อเสียงเป็นผู้สอน นอกจากนี้ยังมีบทบาทสำคัญในการฝึกฝนครู ซึ่งจะต้องไปสอนกวีนิพนธ์ตามสถาบันการศึกษาต่างๆ อีกด้วย The Poetry School ซึ่งจะจัดอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการอ่านกวีนิพนธ์ The Poetry Library ซึ่งบริการจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการเขียนและการอ่านกวีนิพนธ์ โดยมีรายชื่อและ

ประวัติกวีให้ผู้เข้าอบรมได้เลือก จากนั้นผู้เข้าอบรมจะต้องจ่ายค่าธรรมเนียมและค่าเดินทางแก่กวีแล้วมาใช้สถานที่ในห้องสมุดสำหรับการอบรม เป็นต้น นอกจากนี้ยังอาจมีการอบรมต่าง ๆ ที่จัดอยู่เป็นส่วนหนึ่งของงานมหกรรมกวีนิพนธ์ หรือสัปดาห์หนังสือ เช่น การอบรมเชิงปฏิบัติการกวีนิพนธ์ (poetry workshops) ในงาน Guildford Book Festival เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการที่กวีไปเป็นวิทยากรอบรมให้ตามโรงเรียนต่าง ๆ ซึ่งเรียกว่าเป็นโครงการ Poetry in School Scheme

ลักษณะชั้นเรียนกวีนิพนธ์ที่น่าสนใจรูปแบบหนึ่งที่ปรากฏ คือ การสอนกวีนิพนธ์ในห้องสมุดเป็นบริการของห้องสมุดกวีนิพนธ์ในกรุงลอนดอน ที่เรียกว่า "Lessons in the Poetry Library" ซึ่งเปิดโอกาสให้ครูหรือผู้จัดการกลุ่มผู้สนใจต่าง ๆ สามารถนำกลุ่มชั้นเรียนของตนมาใช้ห้องสมุด และสื่อโสตทัศน์ต่าง ๆ ได้ โดยที่ครูสามารถปรึกษากับบรรณารักษ์ของห้องสมุดเพื่อเตรียมการสอน และทางห้องสมุดก็จะเตรียมสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จะช่วยประกอบการสอนให้ โดยไม่คิดค่าใช้จ่ายใด ๆ

การเรียนการสอนกวีนิพนธ์และการเขียนเชิงสร้างสรรค์(creative writing) ในอเมริกามีความคึกคักมาก สถาบันการศึกษาต่าง ๆ มีการเรียนการสอนกวีนิพนธ์และการเขียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลายแห่งมีหลักสูตรระดับปริญญาโทด้านการเขียน เช่น M.A. & M.F.A. Programs in Creative Writing ที่ New York University โปรแกรมการเรียนกวีนิพนธ์ (poetic program) ของ New College of California เป็นต้น นอกเหนือไปจากการเรียนการสอนและการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการเขียนและการอ่านกวีนิพนธ์แล้ว ยังมีองค์กรอื่น ๆ อีกหลายองค์กรที่จัด การอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการเขียนและการอ่านกวีนิพนธ์อย่างสม่ำเสมอ เช่น โปรแกรมภาคฤดูร้อนสำหรับนักการศึกษา ที่จัดโดย Poetry Alive, Inc. การอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการอ่านกวีนิพนธ์ของ Poets &Writers, Inc. การอบรมครูของ Teacher & Writer's Centre for Imaginative Writing เป็นต้น

ในประเทศฝรั่งเศสนั้น ชั้นเรียนเกี่ยวกับกวีนิพนธ์ วรรณกรรม และการเขียนสร้างสรรค์ มักจะอยู่ในมหาวิทยาลัย โดยที่ด้านการเขียนสร้างสรรค์ไม่เป็นที่นิยมเท่าไรนัก โดยทั่วไปมหาวิทยาลัยของฝรั่งเศสเป็นมหาวิทยาลัยเปิด ซึ่งประชาชนทั่วไปก็สามารถเข้าไปนั่งฟังการเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ ได้ โดยที่ไม่ต้องเข้าสอบ หากเป็นการไปเรียนเพื่อศึกษาหาความรู้เฉย ๆ โดยไม่ได้ต้องการปริญญาใด ๆ ซึ่งทางมหาวิทยาลัยก็จะมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับชั้นเรียนต่าง ๆ เหล่านี้ เพื่อให้คนภายนอกที่สนใจสามารถเข้าฟัง

ส่วนในเยอรมนีนั้น นอกเหนือไปจากการศึกษาวรรณคดีศึกษาในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ แล้ว ยังมีการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการอ่านและการเขียนกวีนิพนธ์ รวมไปถึงวรรณกรรมต่าง ๆ อยู่เป็นประจำเช่นเดียวกัน โดยสถานที่หรือองค์กรสำคัญในการจัดอบรมหรือการเรียนการสอนในลักษณะเช่นนี้ มักจะเป็นโรงเรียนศึกษาผู้ใหญ่ ที่เรียกเป็นภาษาเยอรมันว่า Volkshochschule ซึ่งมีอยู่ตามเมืองต่าง ๆ เกือบทุกเมือง บางแห่งเปลี่ยนชื่อเรียกเป็นศูนย์วัฒนธรรม โรงเรียนศึกษาผู้ใหญ่เหล่านี้จะมีการจัดชั้นเรียนต่าง ๆ ในลักษณะหลักสูตรเข้มข้นระยะสั้น การอบรมเชิงปฏิบัติการ การจัดกลุ่มอภิปราย หรือกิจกรรมการอ่านกวีนิพนธ์และงานวรรณกรรมอยู่เป็นประจำ เช่น การอบรมเกี่ยวกับประวัติวรรณคดี วรรณคดีกับการเมือง การอบรมการเขียนประเภทต่าง ๆ เป็นต้น โดยเปิดโอกาสให้ผู้สนใจเข้ามาฝึกฝนตนเองในด้านการเขียนและการอ่านวรรณกรรมได้ โรงเรียน

ศึกษาผู้ใหญ่เหล่านี้ จะอยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงศึกษาธิการ หรือกระทรวงวัฒนธรรม และเทศบาลนครของแต่ละเมือง นอกจากในโรงเรียนศึกษาผู้ใหญ่เหล่านี้แล้ว ในเยอรมนียังมีองค์กรอื่นๆ ที่จัดชั้นเรียนกวีนิพนธ์ หรือชั้นเรียนเกี่ยวกับการอ่านและการเขียน รวมไปถึงการเขียนสร้างสรรค์ด้วย เช่น ชั้นเรียนการเขียนสร้างสรรค์(Kreatives Schreiben Mythen) ที่จัดโดยสถาบันการศึกษาวัฒนธรรมเมืองวอล์ฟเฟ่นบึทเทล(Bundesakademie für kulturelle Bildung Wolfenbüttel) นอกจากนี้ ยังมีชั้นเรียนของโรงเรียนการประพันธ์ (Schule für Dichtung) ซึ่งมีการจัดกิจกรรมที่เรียกว่า "Akademien" ขึ้นเป็นประจำทุกปีๆ ละ 2 ครั้ง โดยมีรูปแบบเป็นชั้นเรียนสำหรับนักประพันธ์ประมาณ 8-12 คน ที่จะมาเรียน พูดคุย อ่านงาน และแสดงผลงานร่วมกันในหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน วรรณคดี

ห้องสมุดกวีนิพนธ์

การส่งเสริมกวีนิพนธ์รูปแบบหนึ่งที่สำคัญทั้งต่อการศึกษาค้นคว้า และการเผยแพร่กวีนิพนธ์ก็คือ ห้องสมุดกวีนิพนธ์ ซึ่งจะเป็นสถานที่รวบรวมผลงานกวีนิพนธ์ต่างๆ ไว้อย่างมีระบบ เป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญที่มีทั้งตัวผลงานกวีนิพนธ์ และเอกสารทุติยภูมิต่างๆ รวมไปถึงสื่อโสตทัศน์อื่นๆ ด้วย เช่น วิดีโอ แถบบันทึกเสียง ซีดี ซีดีรอม เป็นต้น ซึ่งสามารถให้บริการตั้งแต่ผู้ที่สนใจอ่านงานกวีนิพนธ์ระดับง่ายๆ ไปจนถึงผู้ที่ต้องการศึกษา ค้นคว้า หรือวิจัยเกี่ยวกับกวีนิพนธ์ในระดับลึกได้ โดยปกติแล้ว ห้องสมุดกวีนิพนธ์จะมีวารสารกวีนิพนธ์ หรือวารสารวรรณกรรมต่างๆ อย่างครบถ้วน และยังเป็นสถานที่จัดกิจกรรมส่งเสริมกวีนิพนธ์ในลักษณะอื่นๆ ด้วย เช่น ปาฐกถา การอ่านกวีนิพนธ์ งานพบกวี การอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการเขียนกวีนิพนธ์ เป็นต้น รูปแบบของห้องสมุดที่ถือเป็นการส่งเสริมกวีนิพนธ์นั้น อาจมีหลายลักษณะ ตั้งแต่เป็นเพียงห้องหนึ่งในหอสมุดใหญ่ เป็นส่วนหนึ่งของห้องสมุดวรรณกรรม หรือศูนย์เอกสารวรรณคดี หรือเป็นห้องสมุดกวีนิพนธ์โดยเฉพาะ

ในประเทศไทยไม่ปรากฏว่ามีห้องสมุดกวีนิพนธ์ หรือห้องสมุดวรรณกรรมที่เป็นห้องสมุดสาธารณะที่มีการรวบรวมและติดตามความเคลื่อนไหวของกวีนิพนธ์ไทยและต่างประเทศอย่างจริงจัง โดยทั่วไปหนังสือกวีนิพนธ์มักเป็นเพียงหมวดหนึ่งในห้องสมุดทั่วไป ห้องสมุดที่มีลักษณะใกล้เคียงกับห้องสมุดกวีนิพนธ์ในประเทศอื่นที่พบนั้น ได้แก่ ห้องสมุดอนุสรณ์สุนทรภู่ นอกจากนั้นก็ยังมีห้องสมุดส่วนตัวต่างๆ เช่น ห้องสมุดของ จ่าง แซ่ตั้ง เป็นต้น ซึ่งเป็นการรวบรวมหนังสือที่เกี่ยวกับกวีนิพนธ์ไว้เป็นการส่วนตัว แต่ไม่ได้เป็นแหล่งของมูลสำหรับบุคคลทั่วไป ข้อมูลเกี่ยวกับกวีนิพนธ์และกิจกรรมต่างๆ ในวงการกวีนิพนธ์ไทยจึงอยู่กระจัดกระจาย และอิงกับตัวบุคคลที่มีประสบการณ์และอยู่ในวงการวรรณกรรมมานานมากกว่า

ประเทศอังกฤษเป็นประเทศหนึ่งที่มีห้องสมุดกวีนิพนธ์โดยเฉพาะ ตัวอย่างเช่น The Saison Poetry Library ที่กรุงลอนดอน ซึ่งเป็นแหล่งรวบรวมผลงานและข้อมูลเกี่ยวกับกวีนิพนธ์ไว้มากมาย นอกจากนี้ยังมีสื่อโสตทัศน์ต่างๆ เช่น วิดีโอ เทป ที่ผู้ใช้บริการห้องสมุดสามารถใช้ได้ มีข้อมูลเกี่ยวกับการแข่งขันกวีนิพนธ์ การฝึกอบรม และร้านหนังสือต่างๆ ซึ่งทางห้องสมุดทำเป็นเอกสารเผยแพร่ในลักษณะคู่มือที่จะเป็นประโยชน์ทั้งต่อตัวกวี และผู้สนใจอ่านกวีนิพนธ์ หรือต้องการติดตามความ

เคลื่อนไหวในวงการกวีนิพนธ์ ผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงลอนดอนสามารถมาใช้บริการในห้องสมุดนี้ได้ โดยไม่ต้องเสียค่าสมาชิก

สำหรับในสหรัฐอเมริกา มีห้องสมุดกวีนิพนธ์โดยเฉพาะเช่นเดียวกัน ซึ่งเป็นเหมือนศูนย์รวมของวงการกวีนิพนธ์ คือ เป็นทั้งห้องสมุด สถานที่นัดพบ และสถานที่จัดกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกวีนิพนธ์ด้วย เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้กวีและประชาชนได้เข้าไปสัมผัสกวีนิพนธ์ เป็นแหล่งข้อมูลและจัดกิจกรรมและโปรแกรมการศึกษากวีนิพนธ์ต่างๆ ในด้านกวีนิพนธ์ด้วย ตัวอย่างที่พบ ได้แก่ Library of Congress และ Poets House โดยเฉพาะที่ Library of Congress นั้น กวีที่ได้รับเกียรติคุณเป็นรัตนกวี(Poet Laureate) จะไปอยู่ประจำเป็นเวลา 1 ปี และมีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมกวีนิพนธ์ในลักษณะต่างๆ ด้วย เช่น การอ่านกวีนิพนธ์ การประกวดกวีนิพนธ์ และการจัดอบรมการเขียน เป็นต้น

ในประเทศฝรั่งเศสมีห้องสมุดกวีนิพนธ์โดยเฉพาะเช่นเดียวกัน เช่น ห้องสมุดกวีนิพนธ์ร่วมสมัยของบ้านกวีนิพนธ์เมืองปารีส เป็นห้องสมุดสำหรับกวีนิพนธ์ร่วมสมัยโดยเฉพาะ ซึ่งมีผลงานรวมเล่มกวีนิพนธ์ต่างๆ ทั้งที่เป็นกวีนิพนธ์ฝรั่งเศสและกวีนิพนธ์ต่างประเทศอยู่เป็นจำนวนมาก มีวารสารกวีนิพนธ์ต่างๆ ของฝรั่งเศสอย่างครบถ้วน รวมทั้งเอกสารทุติยภูมิเกี่ยวกับกวีนิพนธ์ ซึ่งสะดวกสำหรับผู้ที่ต้องการค้นคว้าหาข้อมูลในด้านกวีนิพนธ์เป็นอันมาก นอกจากนี้ ยังเป็นองค์กรที่มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมกวีนิพนธ์อยู่เป็นประจำด้วย โดยเฉพาะในด้านการอ่านกวีนิพนธ์ การพบกวีและการแสดงต่างๆ โดยร่วมกับโรงละคร Molière

ห้องสมุดวรรณกรรมในเยอรมนีที่ปรากฏส่วนใหญ่อยู่ในลักษณะของศูนย์เอกสารวรรณคดีที่เรียกว่า "Literaturarchiv" ซึ่งมีอยู่หลายแห่งด้วยกันในเมืองต่างๆ ทั่วประเทศ ตัวอย่างเช่น Literaturarchiv Sulzbach-Rosenberg, Monacensia Literaturarchiv und Bibliothek และที่ใหญ่ที่สุดก็คือ Deutsches Literaturarchiv ที่เมืองมาร์บาค(Marbach) ซึ่งถือว่าเป็นศูนย์เอกสารวรรณคดีเยอรมันที่มีบรรณานุกรมดีที่สุด ละเอียดที่สุด และเป็นระบบที่สุด ศูนย์เอกสารวรรณคดีเหล่านี้ นอกจากจะเป็นที่รวบรวมงานวรรณกรรมปัจจุบันที่เป็นภาษาเยอรมัน และเก็บรวบรวมข้อมูลประวัติศาสตร์ทางวรรณกรรมไว้มากมายแล้ว ยังมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมวรรณกรรมอย่างสม่ำเสมอด้วย เช่น การอ่านวรรณกรรมและกวีนิพนธ์ การจัดแสดงนิทรรศการ การแสดงหนังสือ มหกรรมวรรณกรรมต่างๆ การอบรม สัมมนา การบรรยาย เป็นต้น ถือเป็นจุดนัดพบ และเป็นชีวิตทางวัฒนธรรมอีกรูปแบบหนึ่งของเยอรมัน นอกจากศูนย์เอกสารวรรณคดีเหล่านี้แล้ว ในแต่ละท้องถิ่น แต่ละเมือง ยังมีห้องสมุดประจำเมืองที่มีขนาดใหญ่ ซึ่งนอกจากจะมีหนังสือวรรณคดีและกวีนิพนธ์ต่างๆ อยู่เป็นจำนวนมากแล้ว ยังมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมกวีนิพนธ์ในลักษณะเดียวกับที่ศูนย์เอกสารวรรณคดีเหล่านี้ทำเช่นกัน

วารสาร/นิตยสารกวีนิพนธ์

การจัดทำวารสารกวีนิพนธ์เป็นรูปแบบหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นภาพความเคลื่อนไหวของกวีนิพนธ์ในประเทศหนึ่งๆ ได้เป็นอย่างดี รูปแบบของวารสารกวีนิพนธ์ในที่นี้ มีตั้งแต่ที่เป็นวารสารหรือนิตยสารด้านกวีนิพนธ์โดยเฉพาะ วารสารและนิตยสารวรรณกรรม ซึ่งมีส่วนหนึ่งสำหรับกวี